

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuus
kulttuurituottajan työssä**

Sami Skantsi

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

05 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sami Skantsi	Sivumäärä 54 ja 13 liitesivua
Työn nimi Ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuus kulttuurituottajan työssä	
Ohjaavat opettajat Minna Hautio, Hannu Sirkkilä	
Työn tilaaja Humanistinen ammattikorkeakoulu	
Tiivistelmä Humanistisesta ammattikorkeakoulusta valmistuneet kulttuurituottajat työskentelevät monenlaisissa työtehtävissä esimerkiksi tapahtumatuotannon, markkinoinnin ja viestinnän, rahoituksen sekä erilaisten kulttuurihankkeiden parissa. Etenkin tapahtumatuotantoon erikoistuneet kulttuurituottajat kohtaavat työssään usein ääni- ja valotekniikkaan liittyviä tilanteita. Tämä lähes jokaisessa yleisötapahtumassa jossain määrin toteutuva tuotannon osa-alue on kuitenkin jäänyt kulttuurituotannon opetuksessa varsin vähälle huomiolle. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka tarpeelliseksi Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajat, valmistuneet kulttuurituottajat sekä vielä tuottajiksi opiskelevat kokevat ääni- ja valotekniikan osaamisen osana työtään ja ammattitaitoaan. Kyselytutkimuksena toteutettu tutkimus kartoitti näkemyksiä ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta, teknisen opetuksen määrästä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa sekä tulevaisuudessa mahdollisesti järjestettävän ääni- ja valotekniikan opintojakson laajuudesta ja opetusmuodoista. Työn tilaajana oli Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tutkimuksen perusteella ääni- ja valotekniikka koetaan tärkeäksi osaksi kulttuurituottajan työtä. Lisäksi teknisen opetuksen määrä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa nähdään tällä hetkellä liian vähäisenä ja opetukselle koetaan olevan selkeä tarve. Mikäli aiheeseen keskittyvä opintojakso toteutetaan tulevaisuudessa, koetaan sopivimmaksi vaihtoehdoksi vapaavalintainen työpajan muodossa toteutettava opintojakso.	
Asiasanat Ääni, valo, esitystekniikka, tapahtumatuotanto	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
The Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Sami Skantsi	Number of Pages 54 + 13 appendix pages
Title The Necessity of Knowledge Related to Sound and Lightning Technology in Cultural Manager's Work	
Supervisors Minna Hautio, Hannu Sirkkilä	
Subscriber HUMAK University of Applied Sciences	
Abstract Cultural managers graduated from HUMAK University of Applied Sciences work with wide range of tasks such as an event production, marketing and communications, funding and in various cultural projects. Especially the producers who are specialized in the event production frequently face the situations related to sound and lightning technology. This is a part of the event production, which occurs almost in every public event but it has received quite a little attention in education of cultural managers. The purpose of the thesis was to find out how necessary the knowledge related to sound and lightning technology is experienced by the teachers, students and the cultural managers graduated from HUMAK University of Applied Sciences as a part of the cultural manager's work and professionalism. The research which was implemented via survey, examined the views about the necessity of knowledge related to sound and lightning technology and the amount of technical studies in HUMAK University of Applied Sciences as well as opinions about quantity and form of the course of sound and lightning technology possibly organized in the future. The subscriber of this thesis was HUMAK University of Applied Sciences. Based on the research, the sound and lightning technology is considered an important part of the cultural manager's work. In addition, the quantity of the technical studies is perceived too slight in HUMAK University of Applied Sciences at the moment, and there is a need for the education. If the course specialized in sound and lightning technology is organized in the future, the most suitable form for the course is an optional workshop.	
Keywords Sound, light, stage technology, event production	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA	7
3 KULTTUURITUOTTAJAN ROOLI JA TYÖNKUVA	10
3.1 Kulttuurituottajan rooli taiteen ja kulttuurin kentällä	10
3.2 Kulttuurituottajan työnkuva käytännössä	13
4 ÄÄNI- JA VALOTEKNIikka	16
4.1 Ääni ja äänitekniikka	16
4.2 Valo ja valotekniikka	18
5 ÄÄNI- JA VALOTEKNIIKAN OPETUS KULTTUURITUOTANNON KOULUTUOHJELMASSA	20
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
7 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI	28
7.1 Kyselyihin vastanneiden taustat	29
7.2 Ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuus	34
7.3 Ääni- ja valotekniikan opetus Humakissa	38
7.4 Ääni- ja valotekniikan opetuksen määrä ja laatu	44
8 LOPUKSI	49
LÄHTEET	52
LIITTEET	55
Liite 1: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajille	55
Liite 2: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelmasta valmistuneille kulttuurituottajille	59
Liite 3: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opiskelijoille	63

1 JOHDANTO

Humanistisesta ammattikorkeakoulusta (Humak) valmistuneet kulttuurituottajat työskentelevät monenlaisissa työtehtävissä esimerkiksi tapahtumatuotannon, markkinoinnin, viestinnän, rahoituksen sekä erilaisten kulttuurihankkeiden parissa. Yksi tapahtumatuotannon osa-alueista, jonka tuottaja usein työssään kohtaa, on ääni- ja valotekniikka. Tämä tuotannon tekninen puoli toteutuu lähes poikkeuksetta jossain määrin kaikissa yleisötapahtumissa. Se on huomioitu selkeästi myös Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman kompetenssitavoitteissa (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010, 11). Kuitenkin tapahtumatuotannon oppikirjoissa ja kulttuurituotannon opetuksessa ylipäätään aihetta käsitellään yleensä vain hyvin pintapuolisesti.

Opinnäytetyössäni tutkin, kuinka tarpeelliseksi Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajat, tuottajiksi opiskelevat sekä jo valmistuneet kulttuurituottajat kokevat ääni- ja valotekniikan osaamisen osana työtään ja ammattitaitoaan. Opinnäytetyössä esitän myös tapoja, kuinka tutkimukseen pohjautuen ääni- ja valotekniikan opetus voitaisiin tarvittaessa sisällyttää osaksi kulttuurituotannon koulutusta.

Oma kiinnostukseni aiheeseen pohjautuu pitkään ääni- ja valotekniikan harrastuneisuuteen. Olen suorittanut musiikkialan perustutkinnon musiikkiteknologian koulutusohjelmasta ja valmistunut musiikkiteknologiksi Koulutuskeskus Salpauksesta vuonna 2007. Tämän jälkeen olen toiminut sivutoimisesti äänisuunnittelijana teatterinäytelmien, installaatioiden sekä dokumentti- ja lyhytelokuvien parissa. Lisäksi olen työskennellyt ääni- ja valoteknikkona useissa eri teattereissa ja musiikkitapahtumissa.

Tämän opinnäytetyön keskiössä on tutkimus, joka toteutettiin kyselytutkimuksena Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajille, opiskelijoille sekä jo valmistuneille kulttuurituottajille. Opinnäytetyö on lähtökohdaltaan hermeneuttinen, sillä siinä pyritään määrittämään tutkittavan kohteen, eli ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuuden, merkitystä kokonaisvaltaisesti kulttuurituottajan työn kannalta. Tutkimuksen lopputulosta voidaan kuitenkin pitää pragmaat-

tisena, sillä se tähtää käytännön hyötyyn; tutkimuksen tuloksia on mahdollista käyttää apuna Humanistisen ammattikorkeakoulun opetuksen kehittämisessä ja siten kulttuurituottajien ammattiosaamisen vahvistamisessa.

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa määrittelen tuottajan roolin taiteen ja kulttuurin kentällä sekä käsittelen kulttuurituottajan työnkuvaa käytännön työelämässä. Esittelen myös Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman pedagogisia tavoitteita sekä käsittelen ääni- ja valotekniikan opetusta kulttuurituotannon koulutusohjelmassa. Teoriaosuudessa avaan lisäksi ääni- ja valotekniikan käsitteet. Opinnäytetyöni analyysiosiossa esittelen tutkimuksen toteutustavat ja tarkastelen kyselytutkimusten tuloksia. Lopuksi esitän ehdotuksia tutkimustulosten hyödyntämiseen käytännössä.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA

Yleisötapahtumissa, joiden sisältö koostuu osittain tai kokonaan esittäviä taiteita sisältävästä ohjelmasta, tarvitaan kokoluokasta riippumatta usein ääni- ja valolaitteita sekä niitä käyttävää teknistä henkilökuntaa. Kymmeniä tuhansia kävijöitä keräävällä musiikkifestivaalilla esitysten toteuttamiseen tarvitaan massiivisia äänentoistojärjestelmiä ja runsaasti valokalustoa kun taas esimerkiksi pienimuotoisessa runonlausuntailtamassa puheäänien vahvistamiseen saattaa riittää pieni kaiutin ja mikrofoni.

Pääsääntöisesti tapahtumaan tarvitaankin aina äänentoisto, mikäli – tapahtumatilan koosta riippuen – tapahtumassa on paikalla enemmän kuin vain muutama ihminen. Tapahtumien valotekniikan määrä ja laatu ovat niin ikään riippuvaisia käyttötarkoituksesta. Valaistuksella vaikutetaan esiintyjien näkyvyyteen, tapahtuman tunnelmaan, tapahtuman tyylliseen ilmeeseen ja tapahtumapaikan visuaaliseen sommitteluun. Valaistuksella onkin suuri merkitys tapahtuman kokonaisuuden kannalta, sillä valaistuksen avulla yleisölle luodaan tarkoitukseen sopiva, tavallisuudesta poikkeava ympäristö. (Matthews 2008, 109, 220–222.) Teatterivalosuunnittelua tutkineen Richard Palmerin (1985) mukaan valaistuksella voidaan myös luoda esitykselle rytmi. Rytmillä puolestaan on vaikutus siihen, kuinka yleisö kokee esityksen tunnelman ja rakenteen. (Humalisto 2012, 139, 142.)

Ääni- ja valotekniikan suunnittelun ja toteutuksen tapahtumissa hoitaa yleensä alan ammattilainen. Tuottajalla ei tarvitse olla laajaa teoreettista tai käytännön osaamista aiheesta, sillä tekniset palvelut on usein mahdollista tilata ulkopuoliselta alan toimijalta. Tuottajan on kuitenkin syytä ymmärtää ääni- ja valotekniikan perusteita ja toimintaa, jotta on mahdollista suunnitella ja hankkia laitteisto, joka sekä soveltuu tapahtumaan mahdollisimman hyvin että on myös kustannustehokas. (Matthews 2008, 109–110, 220.)

Osana tutkimuksen lähtökohtaa toimii kulttuurituotannon työtehtävien parissa muodostunut esiyymmärrys ääni- ja valotekniikasta ja sen suhteesta kulttuurituottajan työkuvaan. Tämä teoreettinen lähtökohta koostuu käytännön kokemuksista ja aikaisemmin hankitusta tiedosta (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2013). Näytteenä esiym-

määräyksestä käytän kahta erilaista tapausesimerkkiä, jotka kuvaavat ääni- ja valotekniikan roolia tapahtumissa ja osana tuottajan työnkuvaa:

Opiskeluaikana olen toiminut tuotannollisissa tehtävissä erilaisissa tapahtumissa, joista mittavimpia ovat olleet vuosina 2009 ja 2010 Köyliön Lallintalolla järjestetyt Yrittäjien ystäväpäivän gaalat. Tapahtumat ovat olleet luonteeltaan ohjelmallisia noin 300 vieraan iltatapahtumia, joiden sisältö on koostunut esimerkiksi musiikista, sirkusesityksistä, puheista ja juhlaillallisesta. Yrittäjien ystäväpäivän gaala -tapahtuman tuotantoryhmän jäsenenä olen kilpailuttanut ja tilannut tarvittavan ääni- ja valotekniikan asiakkaan, esiintyjien ja tilan asettamien vaatimusten mukaisesti. Ääni- ja valotekniikan laitteiston ymmärtäminen on ollut kokemukseni mukaan tässä tapauksessa hyödyllistä, sillä tarkasti eriteltyt tekniset tarpeet ovat auttaneet tekniikan toimittajia antamaan tarjouksen juuri tapahtuman vaativasta laitteistosta. Siltikin, vaikka tekniset tarpeet on listattu tarkasti, on kilpailutuksen kautta tullut tarjouksia hyvin erilaisista ja erihintaisista laitekoonpanoista. Jokainen tekniikan toimittaja on soveltanut tarjouspyynnön teknistä listausta eri tavalla oman kalustonsa mukaan ja hintatarjoukset ovat vaihdelleet jopa useiden tuhansien eurojen välillä. Teknisen osaamisen ymmärtäminen on auttanut rajaamaan tapahtuman kannalta ylimääräiset ja tarpeettomat osat pois tarjouksista.

Pienemmissä projekteissa, kuten esimerkiksi Turun Cosmic Comic Cafe -baarissa järjestettävässä Toinen käsi! -popkirppis -tapahtumassa olen tuottajan roolissa päätyntyt äänipöydän taakse, koska taloudelliset resurssit eivät ole mahdollistaneet ulkopuolisten ammattilaisten palkkaamista. Toinen käsi! -popkirppis on populaarikulttuuriin keskittynyt kirpputoritapahtuma, jonka iltaklubilla esiintyy elävää musiikkia soittavia kokoonpanoja, joiden esitysten toteutuminen edellyttää pienimuotoisten äänentoistolaitteiden käyttämistä. Perusteiden tunteminen äänilaitteiden kytkemisestä ja äänipöydän toiminnasta ovat olleet avuksi, jotta ääni ylipäätään on ollut mahdollista saada yleisön kuuluville laitteita rikkomatta.

Edellä kuvatut tapahtumat ovat olleet luonteeltaan ja kokoluokaltaan hyvin erilaisia, mutta kummassakin tapahtumassa ääni- ja valotekniikan osaaminen on osoittautunut hyödylliseksi tapahtuman onnistumisen kannalta. Kuitenkin, vaikka esiyymmärrykseni pohjautuu käytännön kokemukseen tapahtumatuotannosta, eivät kaikki kulttuurituot-

tajat todennäköisesti kuitenkin kohtaa työelämässä vastaavanlaisia tilanteita. Esimerkiksi tuottajat, jotka työskentelevät markkinoinnin ja rahoituksen parissa tuskin tarvitsevat ääni- ja valotekniikan tuntemusta ainakaan samassa mittakaavassa kuin olen itse kokenut tarpeelliseksi. Ohjelmallisten tapahtumien tuotantoon suuntautuneilla tuottajilla tilanne voi kuitenkin olla toinen. Kyselyn avulla haluankin selvittää kokonaisvaltaisesti kulttuurituotannon opettajien, valmistuneiden tuottajien ja Humakissa vielä opiskelevien näkemyksen ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeesta, sillä ala tarjoaa laajan kirjon suuntautumisvaihtoehtoja ja mahdollisuuden työskennellä varsin erilaisten työtehtävien parissa.

Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelmasta on tällä hetkellä mahdollista suuntautua eriytyvien suuntautumisopintojen kautta kolmeen eri suuntautumisvaihtoehtoon. Turun kampuksen suuntautumisvaihtoehtona on kulttuuri liiketoimintana, Jyväskylässä tapahtumatuotannon johtaminen ja Kauniaisissa tuottaja yhteiskunnallisena toimijana (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012a). Tapahtumatuotantoon erikoistuvia opiskelijoita aloittaakin vuosittain noin kolmannes Humakin opiskelijoista. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013a). On kuitenkin mahdollista, että tapahtumatuotantoon erikoistuneita kulttuurituottajia on lopulta valmistumisen jälkeen jopa aloittaneita suurempi määrä, sillä erikoistumisvaihtoehtoa voi vaihtaa opiskelun aikana, eikä se ole sidonnainen oman opiskelukampuksen tarjoamaan vaihtoehtoon. Tämä huomioon ottaen voidaankin sanoa, että tapahtumatuotanto on hyvin keskeinen suuntautumisvaihtoehto Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Tämä ei kuitenkaan näy ääni- ja valotekniikan opetuksen määrässä, sillä kulttuurituotannon koulutusohjelman opetustarjonnassa varsinaista aiheeseen suoranaisesti keskittyvää kurssia ei ole valittavana yhdelläkään kampuksella (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 90–99). Tämä huomio yhdistettynä omien kokemusteni ja taustatietojeni muodostamaan esiyymmärrykseen aiheesta on toiminut lähtökohtana tälle tutkimukselle.

3 KULTTUURITUOTTAJAN ROOLI JA TYÖNKUVA

Kulttuurituottaja on ammattinimikkeenä varsin nuori. Termi otettiin mukaan kulttuurialan ammattinimikkeiden joukkoon vuosituhannen vaihteessa, jolloin alan ammattikorkeakoulutasoinen koulutus aloitettiin Suomessa (Halonen 2011, 13). Humanistinen ammattikorkeakoulu aloitti kulttuurituotannon koulutusohjelman vuonna 1998 ja opetusministeriö vahvisti tutkintonimikkeen kulttuurituottaja (AMK) vuonna 2003 (Nikoskinen 2010, 5, 23). Vaikka kulttuurituottaja onkin ammattinimikkeenä tuore, on taiteen ja kulttuurin alalla toiminut tuotannollisiin tehtäviin keskittyneitä henkilöitä luonnollisesti pidempään. Alan ammatillista koulutustakin on ollut tarjolla Suomessa jo 1970-luvulta alkaen, jolloin opistotasoinen kulttuurisihteerin koulutus aloitettiin. Tämä tutkinto on toiminut pohjana nykyiselle kulttuurituottajan tutkinnolle. (Halonen 2011, 19.) Lisäksi 1990-luvun alkupuolella alaa oli mahdollista opiskella yliopistoissa arts- ja cultural management -tutkintonimikkeen alla (Halonen & Teye 2011, 38).

Tänä vuonna ammattikorkeakoulutasoisen kulttuurituotannon opiskelun voi aloittaa Humanistisen ammattikorkeakoulun kolmen kampusvaihtoehdon lisäksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa Helsingissä sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (Koulutusnetti 2013). Lisäksi kulttuurituotannon maisteritasoinen tutkinto (ylempi AMK) on mahdollista opiskella Humakin ja Metropolian yhteistyössä toteutetulla opintolinjalla sekä joidenkin yliopistojen maisteriohjelmassa (Halonen & Teye 2011, 38).

3.1 Kulttuurituottajan rooli taiteen ja kulttuurin kentällä

Kulttuuri ja taide nivoutuvat toisiinsa ja sisältävät yhteneväisiä merkityksiä, joten ne aiheuttavat usein käsitteinä sekaannuksia. Molemmat tähtäävät merkitysten tuottamiseen, työstämiseen ja niistä viestimiseen, mutta ne ovat kuitenkin osittain toisistaan poikkeavia kokonaisuuksia. (Opetusministeriö 2002, 9–11.) Laajasti määriteltynä kulttuuri käsittää kaiken – niin yksilöllisen kuin yhteisöllisenkin – inhimillisen toiminnan (Nikoskinen 2010, 9). Taiteella puolestaan käsitetään yhteisön – jona kulttuuria voidaan pitää – sisällä tapahtuva luova toiminta ja itseilmaisu. Kulttuuri punoutuu taiteeseen lisäksi vielä siten, että se sisältää taiteellisen ilmaisun lisäksi tätä toimin-

taa tukevat toiminnot. Tästä kokonaisuudesta voidaan käyttää nimitystä taiteen ja kulttuurin toimiala. (Opetusministeriö 2002, 9–11.) Tämä toimiala on taiteilijoiden lisäksi myös kulttuurituottajan ammatillinen toimintakenttä.

Kulttuurituotanto voidaan kiteyttää olevan kulttuurituotteiden luomista, levittämistä ja kuluttamista (Meamber & Venkatesh 2006, 11). Kuitenkin, koska jo kulttuurin määrittelemisen käsitteenä on hankalaa, eivät tämän käsitteen ympärillä olevat toiminnot ole myöskään helposti hahmotettavissa (Nikoskinen 2010, 9). Tämän vuoksi myös näiden toimintojen parissa työskentelevän kulttuurituottajan rooli ja sijoittuminen omalle toimintakentälleen eivät ole täysin selkeästi määriteltävissä, vaan aiheesta on luotu erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja.

Taiteen ja kulttuurin tuotannollista puolta tutkinut yhdysvaltalainen sosiologi Howard S. Becker (1982) näkee tuottajan ”tukiammattilaisena”, joka on osa laajempaa luovuuden ja taiteen sosiaalista prosessia. Hän kokee taiteilijan olevan prosessin keskeisin toimija tukiammattilaisten muodostaessa taiteilijan ympärille tätä avustavan yhteistyöverkoston. Tämä verkosto koostuu esimerkiksi taloushallinnon osajista, esitysteknikoista sekä materiaalivalmistajista. Tuotannollisella verkostolla ei nähdä olevan panosta varsinaiseen taiteelliseen työhön, eivätkä verkoston osat myöskään ole ainutlaatuisia, vaan ne ovat korvattavissa. (Halonen 2011, 14.) Tässä ajattelumallissa taiteilija on taiteellisen prosessin näkyvä osa, joka tuottaa yleisölle elämyksiä, kokemuksia ja ajatuksia. Tuottajan tehtävä puolestaan on olla taiteilijan näkymätön apuri. (Halonen 2012, 50.)

Ranskalainen sosiologi Pierre Bourdieu (1984/1979 & 1993/1983) näkee niin ikään tuottajat osana laajaa ”välittäjäammattien” sektoria, joka toimii yleisön ja taiteen välissä. Tämä sektori sisältää esimerkiksi markkinoinnista ja myynnistä vastaavat henkilöt, toimittajat, galleristit, kriitikot sekä radio- ja televisiotuottajat. Bourdieun mukaan kulttuuri ja taide syntyvät koko tuotantokentän yhteistyönä ja tässä yhteistyössä välittäjien tehtävänä on saattaa taide yleisön tietoisuuteen. (Halonen 2011, 15–16.) Tätä ajattelutapaa mukailee myös ajatus, jossa taiteilija on innostaja ja yleisö osallinen. Tässä interaktiivisessa yhtälössä tuottajan tehtävänä on mahdollistaa osapuolten kohtaaminen ja toisensa löytäminen. Usein tämä tapahtuu paikoissa, jotka eivät ole taiteelle perinteisesti ominaisia, kuten päiväkodeissa, työpaikoilla ja vanhustenko-

deissa – paikoissa joissa osallistujat jo valmiiksi ovat. Ajattelutapa voimistui 1980-luvun loppupuolella, jolloin taidetta ryhdyttiin valjastamaan sosiokulttuuristen tehtävien ja hyvinvoinnin edistämisen pariin. (Halonen 2012, 50.)

Yhdysvaltalainen sosiologi Richard Peterson (2004) laajentaa tuottajan määritelmää entisestään käsittelemällä kulttuurin tuotantoa symbolien tuottamisena ja hyödyntämisenä. Hän näkee tuotantokentän kokonaisuutena, jossa myös kuluttaja on tuottaja, sillä kuluttaja antaa kulutusvalinnoillaan tuotteelle merkityksen ja osallistuu symbolien luomiseen. (Halonen 2011, 15.) Tämänkaltainen ajattelumalli on vahvistunut viime aikoina, sillä etenkin sosiaalisen median suosion kasvaessa tekijyysajattelu on muuttunut. Halosen (2007) mukaan yleisön toiveet otetaan huomioon enenevässä määrin ja yleisö onkin usein mukana prosessissa aina tuotteen sisällön luomisesta valmiin lopputuloksen toteuttamiseen asti. (Halonen & Teye 2011, 8.) Käytännössä taiteilijan ja yleisön roolit ovatkin sekoittuneet voimakkaasti, kuten myös raja ammattilaisen ja amatöörin välillä. Tuottajan osaksi on muotoutunut joukkoistamisen toteuttaminen, tilapäisyhteisöjen luominen sekä tuotantoprosessin avaaminen yleisölle. Tuottajan tehtävänä on innostaa yleisöä ja saada yleisö mukaan prosessiin. (Halonen 2012, 51.)

Kaikki kolme teoriaa määrittävät tuottajan roolin eri tavalla, mutta niissä yhdistyy yksi sama piirre: jokainen teoria esittää tuottajan pienenä osasena laajaa taiteen ja kulttuurin yhteistyöverkostoa. Siinä missä Peterson kokee tuottajan roolin – ja koko tuotantoprosessin – erittäin laveana käsitteenä, näkevät Becker ja Bourdieu tuottajan selkeästi tukihenkilönä, jonka tehtävänä on edistää taiteilijan työtä ja saattaa taide yleisön tietoisuuteen. Näkemykset kuitenkin eroavat merkityksellisyyden osalta. Beckerin mieltäessä tuottajan staattiseksi ja korvattavissa olevaksi taiteilijan apulaiseksi antaa Bourdieu tuottajalle suuremman roolin. Bourdieu (1993/1983) pitää taiteen toteutumisen kannalta tärkeänä koko kulttuuri- ja taidekentän panosta ja näkee kin taiteen syntyvän taiteilijoiden, välittäjien ja instituutioiden yhteistyönä (Halonen 2011, 15).

Merkityksellisistä näkemyseroista huolimatta kulttuurituottajan roolin voidaan kiteyttää olevan taidetta ja kulttuuria tukeva, edistävä ja välittävä henkilö, joka on osa laajaa taide- ja kulttuurialan yhteistyöverkostoa. Tuottajan monitahoisesta roolista huolimat-

ta sen perustehtävä on kuitenkin pysynyt ajan saatossa taiteen ja kulttuurin kentällä suurimmilta osin samana. Oikeastaan voidaankin todeta, että alan muutosprosessi onkin pitkälti taitelijan ja yleisön muuttumisleikki, jonka keskellä tuottaja seisoo vaakaana ja mahdollistaa taiteen toteutumisen.

3.2 Kulttuurituottajan työnkuva käytännössä

Kulttuurituottajan käytännön työnkuva taiteen ja kulttuurin kentällä ei myöskään ole täysin yksiselitteinen. Opetusministeriön selvityksen (2008) mukaan kulttuurituotannon koulutusohjelmasta valmistuneiden tuottajien työtehtäväksi voisi selkeästi määrittellä kulttuuritapahtumien järjestämisen ja siihen liittyvän muun toiminnan (Nikoskinen 2010, 13). Käytännössä kulttuurituottajiksi valmistuneet kuitenkin työskentelevät varsin vaihtelevissa työtehtävissä. Suoranaisen tapahtumatuotannon lisäksi tuottajat voivat toimia esimerkiksi myynnin, markkinoinnin, tiedottamisen ja mediatyön parissa. Saman ammattinimikkeen alla toimii myös hankekoordinaattoreita sekä kehittämissä tehtävissä ja taiteellisen työn parissa toimivia henkilöitä. (Nikoskinen 2010, 130.) Tämä tekee tarkan työnkuvan määrittämisestä ja kulttuurituottajan roolista taide- ja kulttuurialalla hankalaa.

Humanistisen ammattikorkeakoulun opinto-oppaassa (2011, 67) kulttuurituottajaa luonnehditaan seuraavasti:

Kulttuurituottaja on taiteen ja talouden osaja ja organisaattori, jolta edellytetään kykyä verkostoitua, viestiä ja kehittää omaa työtään niin kotimaassa kuin kansainvälisissäkin toimintaympäristöissä (ja toimintaympäristöään niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin). Kulttuurituottajalla on valmius tehdä toimialarajat ylittävää yhteistyötä kulttuuri- ja taidetoiminnan edistämiseksi. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 67.)

Kuvaus itsessään ei kerro suoranaisesti mitään konkreettista tuottajan työtehtävistä, vaan se luo mainostekstin omaisesti mielikuvan kansainvälisestä, kulttuuria ja taidetta edistävästä, suhdetoiminnasta, jossa yhdistyvät usein vastakohtina esitettävät taide ja raha. Kuvaus kuitenkin tukee edellä määriteltyä tuottajan roolia; kulttuurituottaja nähdään taiteen edistäjänä ja osana laajempaa yhteistyöverkostoa.

Työnkuvan moniselitteisyyden tunnustaa myös Nikoskinen (2010, 24), joka summaa kulttuurituottajan moniosaajaksi, jonka työnkuvalla ei ole tarkkaa määritelmää. Halosen (2005) mukaan moniosaaminen kuitenkin voidaan tarkentaa koostuvan eri osaamisalueiden, kuten markkinoinnin, vuorovaikutustaitojen, taloushallinnon, tuotantologistiikan sekä taiteellisen tuntemuksen muodostamasta kokonaisuudesta, joka mahdollistaa kokonaisvaltaisen prosessinhallinnan (mt. 25).

Kulttuurituottajan työnkuvan tarkkaa määrittelemistä hankaloittaa useiden eri osaamisalueiden hallinnan vaatimuksen lisäksi todennäköisesti koko taide- ja kulttuurialan monipuolinen ja vaihteleva luonne. Alalla toimivat tuottajat saattavat olla tekemisissä hyvinkin erilaisten asioiden kanssa, sillä taide- ja kulttuuriala koostuu monista eri aihealueista, kuten esimerkiksi kuvataiteesta, musiikista, teatterista, elokuvasta ja tanssista. Näiden osa-alueiden sekä sisällä että raja-alueilla tuottaja voi työskennellä niin ikään monenlaisissa tehtävissä, kuten esimerkiksi tapahtumajärjestäjänä, markkinoinnin ja viestinnän parissa, koordinaattorina erilaisissa hankkeissa, myyntityössä sekä näitä yhdistelevissä tehtävissä. Tuottajan työtehtävät saattavat usein vaihdella työn alla olevan produktion mukaan ja jopa saman produktion sisällä eri vaiheissa (Halonen & Teye, 2011, 8).

Tuottajan laaja ja monimuotoinen työnkuva näkyy myös alalla työskentelevien ammattinimikkeissä, joita voikin olla reilusti toista sataa (Nikoskinen 2010, 132). Työtehtävien monipuolisuuden lisäksi ammattinimikkeiden kirjoon vaikuttaa myös taide- ja kulttuurialan monimuotoisuus itsessään. Kulttuurituottajia onkin luokiteltu perinteisesti sen mukaan, millä kulttuurin osa-alueella he toimivat. Esimerkiksi tanssin alalla toimivia tuottajia nimitetään tanssituottajiksi ja teatterin parissa työskenteleviä teatterituottajiksi. (Halonen & Teye 2011, 8.) Nimikkeiden eroavaisuudesta huolimatta työtehtävät voivat kuitenkin olla pitkälti samankaltaisia.

Kulttuurituottajat voivat toimia eri taiteenlajien lisäksi myös erilaisilla toimintasektoreilla. Kulttuurituottajan työnantajina voivat olla kulttuurihallinnon organisaatiot, järjestöt, yritykset kuin myös yrittäjyyden kautta tuottaja itsekin (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 67). Toimintasektorit vaikuttavat myös tuottajien ammattinimikkeiden luokitteluun. Julkisella sektorilla yleisiä ovat esimerkiksi kulttuurisihteerit ja kulttuuritoimenjohtajat kun taas yhdistyksissä työskentelevät tuottajat ovat usein ammattinimik-

keeltään järjestösihteereitä. Yritysmaailmassa toimivien tuotannollisten henkilöiden keskuudessa puolestaan tavataan erilaisia päälliköitä, tuottajia ja assistentteja. (Halonen & Teye 2011, 8–9.)

Kulttuurialan ja toimintasektorin lisäksi kulttuurituottajat voidaan luokitella myös julkisen rahoituksen piirissä ja sen ulkopuolella toimiviin tuottajiin. Julkisen rahoituksen ulkopuolella olevia toimijoita ovat esimerkiksi yhdistykset, yritykset, freelancerit ja usein muiden tuottajatahojen kanssa yhdessä työskentelevät niin kutsutut vapaan kentän toimijat. (Mt. 9.)

Taide- ja kulttuurialan monimuotoisuudesta eri taiteenlajeineen ja organisaatiomallineen johtuen kulttuurituottajan työnkuva ja ammattinimike voivatkin vaihdella tapauskohtaisesti. Tuottajat saattavat työskennellä keskenään niin erilaisissa työtehtävissä, työpaikoissa sekä eri taidemuotojen parissa, että työnkuvaa ei ole mahdollista määrittellä yleispätevästi ja tyhjentävästi. Kaikkien kulttuurituottajien työ kuitenkin tähtää pohjimmiltaan samaan, eli taiteen ja kulttuurin mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja välittämiseen. Jokainen tuottaja toteuttaakin tätä tehtävää räätälöiden työnkuvansa tapauskohtaisesti työn alla olevan tuotannon vaatimusten mukaisesti.

4 ÄÄNI- JA VALOTEKNIikka

Ääni- ja valotekniikka lasketaan osaksi tapahtumissa käytettävää esitystekniikkaa, jolla tarkoitetaan teknistä laitteistoa, jonka tehtävänä on tukea esiintyjän esitystä auditiivisesti tai visuaalisesti. Esitystekniikka sisältää ääni- ja valotekniikan lisäksi video- ja lavatekniikan erilaisissa tapahtumissa teatterinäytelmistä seminaareihin. (Suomen esitysteknikot ry 2013.) Esitystekniikan voidaan sanoa olevan osa tapahtumaa kuin tapahtumaa ohjelmasisällöstä riippumatta.

Yleisötapahtumissa ääni- ja valotekniikan käyttämisen pohjimmainen tarkoitus on yksinkertaisuudessaan varsin selkeä; tarkoitus on saada esiintyjien tuottama ääni yleisön kuuluville ja valaista esiintyjät ja tapahtumapaikka. Tapahtumasta riippuen ääni- ja valotekniikan tarve saattaa kuitenkin olla hyvinkin vaihtelevaa, sillä erikokoiset ja -luonteiset tapahtumat tarvitsevat erilaisen äänentoiston ja valaistuksen.

Tapahtuman äänentoiston suunnittelussa on huomioitava esimerkiksi paikka, jossa ohjelmaa esitetään, esiintyjien tekniset tarpeet sekä sähköisen äänenvahvistuksen tarve. Tapahtuman valaistusta suunniteltaessa on puolestaan otettava huomioon esimerkiksi tilan ja esiintyjien valaisu, tapahtuman mahdollisesta videoinnista aiheutuvat erityistarpeet sekä tilan tunnelmavalaisu. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 80–81.)

4.1 Ääni ja äänitekniikka

Ääni on värähtelevän kappaleen vaikutuksesta syntyvää aaltoliikettä, joka etenee välineaineiden, kuten ilman, veden ja kiinteiden rakenteiden avustuksella (Laaksonen 2006, 4). Sähköisesti ääni etenee kaapeleissa ja elektroniikkapiireissä (Kuusisto 2004, 25). Akustisista välineaineista yleisin on ilma, ja tavallisin kuultava ääni on ilmanpaineen vaihtelua. Ääntä tuottavasta värähtelevästä kappaleesta käytetään nimitystä äänilähde. Äänessä on kolme fysikaalista perusmuuttujaa, jotka ovat taso, taajuus ja aika. Ääntä tarkasteltaessa käytetään yleensä nimityksiä voimakkuus (taso), sävelkorkeus (taajuus), kesto (aika) sekä lisäksi äänenväri, joka muodostuu monien

yhtäaikaisten värähtelyiden tasoista, taajuuksista sekä ajallisista eroista. (Laaksonen 2006, 5–7.)

Äänen korkeus määräytyy äänilähteen tuottaman värähtelyn nopeuden perusteella siten, että nopea värähtely kuullaan korkeana äänenä (diskantti) ja hidas puolestaan matalana (basso). Tämän värähtelytaajuuden mittaamisessa käytettävä mittayksikkö on hertsi (Hz). Ihmiskuulo ulottuu noin 20 hertsistä 20 000 hertsiin ja ääneen liittyvä työskentely tapahtuu tämän kuuloalueen rajoissa. (Mt. 7.)

Äänen voimakkuuden mittaamiseen käytetään yleisesti mittayksikköä desibeli (dB). Tämä on kuitenkin jokseenkin ongelmallinen mittayksikkö, sillä desibelimäärä ei vielä itsessään kerro mitään mitattavan äänen voimakkuudesta. Sitä voidaan kuitenkin käyttää, mikäli on tiedossa, mihin mitattavaa ääntä verrataan. Akustiikassa vertailukohta on kuulokynnys, joka tarkoittaa hiljaisinta mahdollista ääntä, jonka nuori terve ihminen voi kuulla. Kuulokynnys voidaan mitata äänen akustisena tehotasona tai äänenpainetasona, joka on äänitekniikassa yleensä käytetty mittaustapa. (Mt. 24–25.)

Äänitekniikka käsittää äänen tallentamiseen, muokkaamiseen ja toistamiseen käytettävän teknisen laitteiston ja sillä tehtävät toiminnot. Äänen kulkemaa reittiä äänilähteestä äänentoistolaitteiden läpi takaisin kuultavaksi ääneksi kutsutaan signaalitieksi (Laaksonen 2006, 92). Signaalitiessä äänilähteen tuottama akustinen ääni poimitaan mikrofonilla, joka muuntaa äänen vaihtojännitteeksi, ja lähetetään erilaisten vahvistinasteiden läpi jälleen kuultavaksi ääneksi (mt. 92). Signaalitien muodostavien osien määrä vaihtelee kyseessä olevan tapahtuman kokoluokan ja luonteen mukaan. Esimerkiksi rock-klubilla äänisignaali kulkee yksinkertaisimmillaan lavalla sijaitsevasta äänilähteestä mikrofonin poimimana lavarasiaan, josta se kulkee kaukokaapelia pitkin miksauspöytään. Miksauspöydästä ääni kulkee tarvittavien efektien läpi takaisin pöytään ja palaa lavan luona oleviin kaiuttimiin taajuuskorjaimien, jakosuotimien ja päätevahvistimien kautta. (Larmola 2004, 29.)

Yleisölle toistettavan äänen laitejärjestelmästä käytetään yleisesti nimitystä PA (Public Address). Ääntä toistetaan äänentoistojärjestelmän avulla esimerkiksi kuuluvuuden, selkeyden, äänilähteiden tasapainottamisen ja äänen muokkaamisen vuoksi. PA-laitteisto on laaja signaalitien muodostava kokonaisuus, joka sisältää esimerkiksi

mikrofonien, miksauspöydän, efektilaitteiden, vahvistimien ja kaiuttimien lisäksi laitteiden kytkemiseen käytettäviä erilaisia kaapeleita, monenlaisia telineitä sekä mahdollisia ripustuslaitteita kaiuttimien kiinnittämiseen. (Blomberg & Lepoluoto 1991, 195, 204.)

Äänitekniikasta tapahtumissa vastaa ääniteknikko – tai tuttavallisemmin – miksaaja. Yleisölle suunnatusta äänentoistosta huolehtivasta teknikosta käytetään usein nimitystä FOH-miksaaja (Front of House engineer) (Get In Media 2013a). FOH-miksaajan tehtävänä on huolehtia, että esitys kuuluu yleisölle mahdollisimman hyvälaatuisena ja äänenvoimakkuudeltaan sopivana. Esiintyjille suunnatun äänijärjestelmän hoitamisesta vastaa puolestaan monitorimiksaaja (monitor engineer). (Get In Media 2013b). Kokoluokaltaan pienemmissä esiintymispaikoissa nämä toimenkuvat on kuitenkin yleensä yhdistetty siten, että FOH-miksaaja hoitaa molemmat tehtävät.

Mikäli tapahtuma toteutetaan paikassa, jossa pidetään toistuvasti musiikkiesityksiä ja joka sisältää kiinteän äänentoistojärjestelmän, on tapahtumapaikassa usein oma tekniikko. Tämän henkilön tehtävänä on vastata esiintymispaikan äänentoistojärjestelmän toimivuudesta, opastaa vierailevaa ääniteknikkoa laitteiden käytössä sekä toimia miksaajana, mikäli esiintyjällä ei ole omaa ääniteknikkoa. Mikäli tapahtuma järjestetään paikassa, jossa ei ole kiinteää äänentoistojärjestelmää, on se hankittava tilaisuutta varten esitystekniikan palveluita tarjoavalta yritykseltä. Tässä tapauksessa tekninen henkilökunta usein sisältyy palveluun.

4.2 Valo ja valotekniikka

Valo on säteilemällä siirtyvää sähkö- ja magneettienergian vuorottelemisesta johtuvaa sähkömagneettista aaltoliikettä. Sähkömagneettisesta säteilystä havaitaan katseella vain pieni osa, joka on aallonpituudeltaan 400–780 nanometriä. Tämä osa on näkyvää valoa. (Halonen & Lehtovaara 1992, 25–26, 29.) Valo etenee 300 000 kilometriä sekunnissa (Lindholm 1978, 9).

Valotekniikalla tarkoitetaan valaisemiseen käytettävää teknistä laitteistoa ja sillä tehtäviä toimintoja. Valolaitteiston kokoonpano on perusajatukseltaan varsin yksinkertainen.

nen: valopöydällä ohjataan valohimmennintä, joka antaa halutun määrän sähköä himmentimeen kytketyille valonheittimille, joita on erilaisia eri käyttötarkoituksia varten. Rock-keikoilla yleisesti käytettävästä valonheittimestä käytetään nimitystä PAR-kannu. (Larmola 2004, 38.) Muita tyypillisiä valonheittäjiä ovat esimerkiksi kohdevalaisimet, liikkuvat valaisimet sekä niin kutsutut työmaavalaisimet (Matthews 2008, 234).

Valotekniikkaa tarvitsevilla esityksillä aiheeseen liittyviä laitteita hoitaa valoteknikko, jonka tehtävänä on rakentaa suunnitelman perusteella valojärjestelmä, huolehtia kaluston toimivuudesta ja tarvittaessa ratkaista mahdollisia vikatilanteita. Valoteknikkojen lukumäärä saattaa vaihdella kyseessä olevan esityksen koosta riippuen yhdestä useisiin kymmeneen. (Suojanen 2011, 7–8.)

Tapahtumapaikoissa, jotka sisältävät kiinteän valojärjestelmän, on yleensä käytettävissä tapahtumapaikan oma valoteknikko. Kokoluokaltaan pienemmissä paikoissa on valolaitteita käyttävä teknikko toisinaan sama kuin äänentoistosta vastaava henkilö. Aivan kuten äänentoistonkin tapauksessa, teknikko opastaa vierailevia valoteknikkoita laitteiden käytössä ja vastaa järjestelmän toimivuudesta. Mikäli tapahtuma järjestetään tilassa, jossa ei ole lainkaan valotekniikkaa, on se niin ikään mahdollista tilata ulkopuoliselta toimijalta.

5 ÄÄNI- JA VALOTEKNIIKAN OPETUS KULTTUURITUOTANNON KOULUTUOHJELMASSA

Humanistisen ammattikorkeakoulun opetus tähtää kouluttamaan kulttuurituotannon alan muuttuviin haasteisiin vastaavia moniosaajia. Valmistuneiden kulttuurituottajien ammattitaidon perustana ovat kulttuurin tuottamisprosessin hallinta, toimintaympäristön tuntemus sekä liiketaloudellinen osaaminen. Keskeisiksi osaamisen sisällöiksi on kulttuurituotannon koulutusohjelmassa määritelty tuotantosuunnittelu, projektijohtaminen sekä talous, rahoitus ja yrittäjyys. Lisäksi keskeisen osaamisen piiriin luetaan kuuluvaksi viestintä ja markkinointi sekä kulttuurin ja taiteen tuntemus. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 67.) Ammattitaidon perustan toteutumiseksi kulttuurituotannon koulutusohjelmalle on määritelty kolme kompetenssitavoitetta. Nämä tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisesti määriteltyihin ammattikorkeakoulutuksen kompetenssivaatimuksiin sekä työelämän tarpeisiin. Kulttuurituotannon koulutusohjelman kompetenssitavoitteet ovat kulttuurin toimintaympäristön tuntemus, kulttuurituotannon liiketaloudellinen osaaminen ja tuotteistamisprosessin hallinta. Viimeksi mainitun yhtenä osa-alueena on tavoite kouluttaa tuottajia, jotka tuntevat esitys- ja tuotantotekniikan perusteet ja osaavat soveltaa niitä käytännön työssä. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010, 10–11.)

Humanistisen ammattikorkeakoulun kompetenssitavoitteiden perusteella ääni- ja valotekniikan perusteiden osaaminen lasketaan selkeästi kuuluvaksi tuottajan perusosaamisen piiriin. Tästä huolimatta kulttuurituotannon opetus pitää sisällään yllättävän vähän ääni- ja valotekniikan opetusta. Tätä aihepiiriä sivutaankin oikeastaan vain yhdessä kulttuurituottajien yhteisiin opintoihin kuuluvassa opintokokonaisuudessa, ”Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet” -opintojaksossa (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 90–99). Tämä ensimmäisen opiskeluvuoden opintoihin kuuluva opintojakso on sisällöltään erittäin laaja ja sitä voidaankin pitää eräänlaisena läpileikkauksena tuottajan työstä. Opintojakso on jaettu kahteen viiden opintopisteen osaan, joista kumpikin pitää sisällään viisi osa-aluetta. Opintojakson ensimmäisessä osassa opiskelijat tutustuvat erilaisiin kulttuurituotantoihin ja kulttuurituottajiin, käyvät läpi tapahtumatuotannon teknistä, taloudellista ja sisällöllistä puolta, käsittelevät tapahtumatuotannon ekologiaa ja turvallisuutta sekä tuotantoprosessin hallintaa. Li-

säksi opiskelijat aloittavat henkilökohtaisen tuottajakansion kokoamisen. Opintojakson toisessa osassa vuorostaan opiskelijat käsittelevät tuottajan ammatti-identiteettiä, ammattietiikkaa ja arvopohjaa, osallistuvat kulttuurialan tuotantojen suunnitteluun ja toteutukseen, opettelevat ajanhallintataitoja ja työhyvinvointia sekä käyvät läpi tuottajan toimenkuvaa eri kulttuureissa. Lisäksi opiskelijat tutustuvat ajan-kohtaiseen ja keskeiseen alan kirjallisuuteen ja keskusteluun. (Mt. 79.)

Opintojakson osa-alueista tapahtumatuotannon teknistä, taloudellista ja sisällöllistä tuotantoa käsittelevä osuus on kulttuurituottajan yhteisistä opinnoista – ja koko kulttuurituotannon koulutusohjelman laajasta opetustarjonnasta – ainoa kokonaisuus, jonka voi olettaa suoraan viittaavan ääni- ja valotekniikan opetukseen. Teknisen opetuksen määrä myös opintojakson sisällä on väistämättä vähäinen. Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet -opintojakson laajuuden huomioon ottaen opintojaksolla on varsin runsaasti sisältöä suhteessa käytössä olevaan opetukselle varattuun aikaan. Kymmenen opintopisteen, eli 270 tunnin, laajuus aiheuttaa todennäköisesti sen, että jokaiseen osa-alueeseen ei ole mahdollista paneutua kovinkaan syväluotaavasti.

Ääni- ja valotekniikan opetusta ei suoranaisesti ole valittavana myöskään ammatillisten suuntautumisopintojen opetustarjonnassa. Neljäkymmenen opintopisteen opintokokonaisuus jakautuu kahteen kahdenkymmenen opintopisteen osaan, syventäviin ja eriytyviin suuntautumisopintoihin. Syventävien suuntautumisopintojen kokonaisuus sisältää kaksi kymmenen opintopisteen opintojaksoa, jotka ovat ”Syventävä perehtyminen kulttuurin sisällöntuotantoon” ja ”Syventävä perehtyminen tuotantoprosessiin”. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 82–84.) Näiden opintojaksojen sisällä opiskelijan on mahdollista valita haluamansa aihepiiri, josta hän suorittaa opintojakson. Suoritustapa on niin ikään vapaavalintainen; valittavana on kontaktiopetus, harjoittelu, projekti tai itsenäinen opiskelu. Suoritustapa kuitenkin vaihtelee siten, että kaikista opintojaksoista ei ole valittavana jokaista suoritustapavaihtoehtoa.

Opintojaksojen suoritustavoista ja aihepiireistä riippuen on mahdollista, että opiskelija voi suorittaa ääni- ja valotekniikkaan liittyviä opintoja osana ammatillisia suuntautumisopintoja. Esimerkiksi opintojaksot, kuten ”Syventävä perehtyminen festivaali- ja tapahtumatuotantoon”, ”Syventävä perehtyminen kulttuurin sisällöntuotantoon: mu-

siikki” ja ”Syventävä perehtyminen kulttuurin sisällöntuotantoon: media-ala” ovat aihepiireiltään sen kaltaisia, että ne voisivat sivuta ääni- ja valotekniikkaa. Tämä on kuitenkin täysin riippuvaista opiskelijan omista kiinnostuksen kohteista ja valinnoista. Jokainen edellä mainituista opintojaksoista on mahdollista suorittaa harjoitteluna tai projektina, joten on opiskelijan päätettävissä, katsooko hän tarpeelliseksi valita ääni- ja valotekniikkaan liittyvän harjoittelupaikan tai projektin. Suoritustapojen monipuolisuus mahdollistaa sen, että opiskelija voi vahvistaa ammatillista osaamistaan juuri niillä osa-alueilla, joista hän on kiinnostunut. Tämä kuitenkin johtaa väistämättä siihen, että osalle opiskelijoista ainoaksi kosketukseksi ääni- ja valotekniikkaan jää kulttuurituottajan yhteisissä opinnoissa saatu opetus. Valinnan vapaus luonnollisesti mahdollistaa myös sen, että ääni- ja valotekniikasta kiinnostunut opiskelija voi suorittaa koko syventävien suuntautumisopintojen kokonaisuuden aiheen parissa.

Ammatillisten suuntautumisopintojen toisessa osassa, kahdenkymmenen opintopisteen laajuisella ”Eriytyvät suuntautumisopinnot” -opintojaksolla opiskelijalla on valittavana yksi seuraavista kokonaisuuksista: ”Kulttuuri liiketoimintana”, ”Tapahtumatuotannon johtaminen” tai ”Tuottaja yhteiskunnallisena toimijana” (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012b). Valittavissa olevista opintojaksoista ainoastaan Jyväskylän kampukselle suoritettava ”Tapahtumatuotannon johtaminen” on luonteeltaan sen kaltainen, että sen voidaan jossain määrin olettaa sivuavan ääni- ja valotekniikkaa. Kuitenkin, aivan kuten syventävienkin opintojen kohdalla, on teknisen opetuksen saaminen täysin riippuvaista opiskelijan omasta kiinnostuksesta ja ammatillisesta suuntautumisesta.

Opintoihin sisältyy yhteisten ja ammatillisten suuntautumisopintojen lisäksi myös 20 opintopistettä vapaavalintaisia opintoja. Näiden opintojen avulla opiskelijalla on mahdollisuus vahvistaa omaa ammatillista suuntautumistaan. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011, 70.) Humakin vapaasti valittavien opintojen opetustarjonta ei kuitenkaan sisällä suoraan yhtään ääni- ja valotekniikkaan keskittyvää opintojaksoa (mt. 87–89). Tästä huolimatta vapaasti valittavat opinnot tarjoavat kuitenkin mitä luultavimmin parhaan mahdollisuuden saada ääni- ja valotekniikan opetusta, sillä opintokokonaisuuteen kuuluvan sisällön ei tarvitse rajoittua pelkästään Humanistisen ammattikorkeakoulun opetustarjontaan. Opiskelijalla on mahdollisuus valita soveltuvia opintojaksoja myös muiden korkeakoulujen tarjonnasta (mt. 70). Kuitenkin myös va-

paasti valittavien opintojen kohdalla on täysin opiskelijan päätettävissä, että haluaako hän hankkia ääni- ja valotekniikan opetusta.

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opiskelijalla on siis mahdollisuus keskittyä yhteisten opintojen lisäksi juuri niihin osa-alueisiin, joita hän uskoo tarvitsevänsä työelämässä. Jokaisen opiskelijan vastuulla onkin arvioida omat kehittymistarpeensa ja tehdä ammatillisen kasvun suuntauksia koskevat päätökset opetussuunnitelman puitteissa (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010, 15). Tällä pedagogisella linjauksella tähdätään Humakin yleisen tavoitteen toteutumiseen. Koulutuksen tavoitteena on tuottaa tutkivan otteen omaavia tuottajia, jotka kehittävät ammattiosaamistaan työelämän muutosten ja vaatimusten mukaan (mt. 9).

Kulttuurituotannon opetussuunnitelmaa – sen laajuudesta huolimatta – ei kuitenkaan ole nähty täysin riittävänä työelämässä tarvittavan ammatillisen osaamisen rakentamisessa. Elina Nikoskisen (2010, 134) mukaan valmistuneet kulttuurituottajat kokevat kulttuurituotannon koulutuksen puutteelliseksi esimerkiksi organisointiosaamisen ja käytännön ammattitaitojen puolesta. Työelämän vaatimukset muuttuvat nopeasti ja tähän on kiinnitetty huomiota myös Humakin toimesta, sillä kulttuurituotannon opetussuunnitelmaa on kehitetty säännöllisesti koko koulutusohjelman olemassa olon ajan. Esimerkiksi moniammatillista osaamista ja toimialarajat ylittävää toimintaa on lisätty entisestään. (Mt. 5–6.) Nämä uudistukset eivät ole kuitenkaan vielä vaikuttaneet merkittävästi ääni- ja valotekniikan opetuksen määrään, sillä sitä ei ole suoraan valittavissa kulttuurituotannon koulutusohjelman opetustarjonnasta.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuutta käsittelevä tutkimus toteutettiin Webropol-kyselynä aikavälillä 15.11.–31.12.2012. Tutkimus muodostui kolmesta internetin välityksellä tehdystä kyselytutkimuksesta, jotka suunnattiin Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajille, jo valmistuneille kulttuurituottajille sekä vielä Humakissa kulttuurituotantoa opiskeleville. Valmistuneiden kulttuurituottajien ja vielä opiskelevien kyselyjä ei rajattu koskemaan erityisesti nuorten tai aikuisten koulutusohjelmaa, vaan kyselyt oli suunnattu molemmille ikäryhmille. Perustetta rajaamiselle ei ollut, sillä koulutusohjelmien opetussisällöt ovat yhteneväiset (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012a).

Tutkimustavaksi valikoitui sähköisessä muodossa oleva kyselytutkimus, sillä tällä tavalla tutkimukselle oli mahdollista saada laaja otanta. Haastattelujen pohjalta tehty tutkimus olisi saattanut tarjota syvempiä ja yksityiskohtaisempia vastauksia, mutta vastaajien määrä olisi ollut hyvin rajallinen. Samasta syystä kyselyiden vastausaika oli pitkä, noin puolentoista kuukauden mittainen. Pitkä vastausaika mahdollisti myös näkyvämmän markkinoinnin, sillä kyselyistä tiedotettiin kahdesti: kyselyiden julkaisemisen yhteydessä sekä vastauskauden puolivälissä.

Kysely lähetettiin Humanistisen ammattikorkeakoulun intranetin, HumakPron, välityksellä kulttuurituotannon opettajille ja opiskelijoille. Valmistuneiden kulttuurituottajien kysely välitettiin Humanistisesta ammattikorkeakoulusta valmistuneiden yhdistyksen, HUMAKin alumnit ry:n, kautta heidän jäsenistölleen. Kysely otettiin alumniyhdistyksessä hyvin vastaan, sillä se tukee myös yhdistyksen tavoitetta edistää alumnien, työelämän ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013b).

Kyselytutkimukseen vastasi 29 valmistunutta, yhdeksän opettajaa ja 66 opiskelijaa. Vastausten määrä oli jokaisen kyselyn kohdalla niin vähäinen, että kyselyjen tuloksia ei voida pitää täysin yleispätevinä. Opettajien kyselyn tapauksessa vastausten määrää voidaan kuitenkin pitää melko hyvänä suhteessa siihen, kuinka moni on ylipäättään voinut vastata kyselyihin. Kysely lähetettiin HumakPro-oppilaitosjärjestelmän

Kulttuurituotannon yksikkö -foorumille, jossa on 63 jäsentä, joista 49 henkilöä on työsuhteessa. Näistä 26 henkilöä on avannut kyselyn sisältäneen viestin. Viestin avanneista 18 henkilöä kuuluu pedagogiseen ja viisi hallinnolliseen henkilökuntaan sekä kolme Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan keskuksen henkilöstöön. (Hautio 2013.) Kyselyyn vastasi siis 35 % kyselyn sisältäneen viestin avanneista henkilöistä.

Alumniyhdistyksen tapauksessa potentiaalisten kyselyn tavoittaneiden tarkkaa määrää sen sijaan ei ole mahdollista selvittää. Yhdistyksessä oli vuoden 2012 lopussa 401 jäsentä (Rajalin 2013). Yhdistys tiedotti kyselystä jäsenilleen uutiskirjeessään, joten jäsenmäärän perusteella kyselyyn olisi siis voinut vastata 7 % yhdistyksen jäsenistä. Tämän lisäksi yhdistys kuitenkin tiedotti kyselystä myös omilla internetsivuiltaan sekä avoimella Facebook-sivullaan. Kysely tavoitti siis todennäköisesti suuremman joukon vastaanottajia kuin mitä alumniyhdistyksen jäsenmäärän perusteella voisi päätellä. Tällä tavalla kyselyn vastausprosentti on suhteessa sen tavoittamiin potentiaalsiin vastaajiin todennäköisesti pienempi kuin 7 %. Kyselyn verkkolinkin ollessa julkisesti nähtävillä on myös mahdollista, että kysely on saattanut herättää kokonaan ulkopuolistenkin, aiheeseen millään tavalla liittymättömien henkilöiden, vastauksinnon. Kyselyn asialliset vastaukset kuitenkin viittaavat siihen, että näin ei ole tapahtunut.

Kulttuurituotannon opiskelijoiden kyselyn linkin ja tiedotteen sisältäneen viestin avasi HumakPro-oppilaitosjärjestelmän verkkostatistiikan mukaan 385 henkilöä. Kysely lähetettiin HumakProssa ”Humak kulttuurituottajat”, ”HumakTurku” ja ”2008 kulttuurituottajat” -keskustelufoorumeille. Viestin avanneiden määrään suhteutettuna kyselyyn olisi vastannut 17 % kaikista kyselyn sisältäneen viestin avanneista. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että kyselyn tavoittaneiden joukossa on samoja henkilöitä, sillä kyselyn tiedote ja verkkolinkki lähetettiin HumakPron keskustelufoorumeille kahden kertaan ja samat henkilöt ovat jäseninä usealla foorumilla. Vastausprosenttia ei siis ole mahdollista pitää täysin luotettavana.

Tutkimuksen lähtökohtana on toiminut oma käytännön kokemuksen kautta syntynyt esiymmärrys aiheesta. Kyselytutkimusten kysymykset on kuitenkin laadittu siten, että ne ovat sävyltään mahdollisimman neutraaleja, eikä niihin liity minkäänlaista johdat-

televaa arvolatausta. Kyselyissä käytetyt termit ovat kulttuurituotannon alan sanastoa ja siten kohderyhmän ymmärrettävissä ilman, että niitä on tarve täsmentää tai selkeyttää vastaajalle. Esimerkiksi alan työtehtäviä ja opetuksen muotoa koskevat termit tulevat opiskelijalle tutuiksi jo kulttuurituotannon opintojen alkuvaiheessa.

Tutkimuksessa on piirteitä sekä kvantitatiivisesta että kvalitatiivisesta tutkimuksesta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa syy-seuraussuhteita tulkitaan luokittelujen ja tilastojen avulla (Jyväskylän yliopisto 2013b) ja kvalitatiivisessa tutkimuksessa puolestaan pyritään ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkitystä kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopisto 2013a). Tutkimuksessa onkin pyritty selvittämään esimerkiksi opiskelukampanjan vaikutusta kokemukseen ääni- ja valotekniikan opetuksen määrästä sekä ammatillisen suuntautumisen vaikutusta teknisen osaamisen tarpeellisuuden arvottamiseen. Tutkimuksen johtopäätökset pohjautuvat suoraan kyselytutkimusten tuloksiin.

Tutkimuksessa käytettyjä menetelmiä voidaan pitää valideina ja reliaabeleina. Tieteellinen tutkimus on validi, eli pätevä, mikäli tutkimuksessa käytetyt menetelmät mittaavat tarkasti tutkittavan ilmiön ominaisuutta. Validissa tutkimuksessa tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat tarkoituksenmukaiset. Tutkimusmenetelmän reliabiliteetti, eli luotettavuus, puolestaan määräytyy sen mukaan, kuinka toistettavasti ja luotettavasti käytetyt tutkimusmenetelmät mittaavat tutkittavaa kohdetta. (Hiltunen 2009, 3, 9.) Kyselytutkimukset kohdistettiin aiheita koskeville kohderyhmille ja esitetyt kysymykset liittyvät kiinteästi aiheeseen. Tutkimusmenetelmänä käytetty kyselytutkimus häivytti tutkijan kokonaan taka-alalle, joten vastaajiin ei kohdistunut ulkopuolelta tulevaa ohjailua.

Kyselyihin vastanneiden määrän perusteella tutkimuksen tulosta ei kuitenkaan voida pitää täysin validina. Lisäksi on mahdollista, että kyselyihin vastanneiden ryhmä painottuu ääni- ja valotekniikasta kiinnostuneisiin ja alan osaamista kulttuurituottajan työn kannalta tärkeänä pitäviin henkilöihin. Kyselyyn ei ole välttämättä reagoitu, mikäli aihe ei ole tuntunut läheiseltä. Täten on siis mahdollista, että tulokset ovat vääristyneet, eivätkä edusta kokonaisuudessaan kulttuurituotannon opettajien, valmistuneiden kulttuurituottajien sekä vielä alaa opiskelevien näkemystä aiheesta. Tutkimusta olisi voinut laajentaa haastattelemalla lisäksi alalla pitkään toimineita tuottajia, jotta

näkemyks ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta tuottajan työssä olisi monipuolistunut entisestään. Haastattelut olisi pitänyt kuitenkin kohdistaa tasapuolisesti monen eri alan tuottajille, jotta tulos olisi ollut luotettava.

Kyselyiden vähäinen vastausprosentti vaikuttaa niin ikään jonkin verran heikentävästi tutkimustuloksen reliabiliteettiin. Mikäli tulos olisi täysin reliabeeli, ei tuloksissa olisi sattumanvaraisuuden mahdollisuutta ja samaan tulokseen voitaisiin päästä toistettaessa tutkimus (mt. 11). On mahdollista, että tulokset voisivat olla hiukan erilaisia, mikäli tutkimus toteutettaisiin uudelleen, sillä eri henkilöt saattaisivat vastata kyselyihin. Mikäli vastausprosentti olisi ollut korkea, olisi tutkimustuloksen reliabiliteetin taso myös korkeampi. Kuitenkin tutkimuksen tulosten voidaan nähdä antavan osviittaa tutkittavien ryhmien aiheeseen liittyvistä näkemyksistä ja kokemuksista sekä antavan eväät koulutusohjelman kehittämiseksi.

7 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI

Jokaiselle tutkittavalle ryhmälle suunnatun kyselytutkimuksen rungon muodostivat yhteneväiset kysymykset. Kaikissa kyselyissä tiedusteltiin vastaajien perustietojen lisäksi näkemystä ääni- ja valotekniikan tarpeellisuudesta tuottajan työssä, mielipidettä ääni- ja valotekniikan opetuksen määrästä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa ja kantaa teknisen opetuksen lisäämisestä. Kyselyissä tiedusteltiin niin ikään ääni- ja valotekniikan opetukselle sopivaa opetusmuotoa, opintojakson laajuutta sekä pakollisuutta. Valmistuneiden ja opiskelijoiden kyselyt sisälsivät myös kysymyksen, jolla kartoitettiin kokemuksia ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta työelämässä toimittaessa. Kulttuurituotannon koulutus tähtää valmentamaan nimenomaan käytännön työelämää varten, joten tieto teknisen osaamisen tarpeellisuudesta on tutkimuksen kannalta keskeinen. Yhteisten kysymysten lisäksi kyselyt sisälsivät jokaiselle tutkittavalle ryhmälle erityisesti suunnattuja kysymyksiä, jotka laajensivat vastaajien taustoja ja nykyistä tilannetta tapauskohtaisesti. Kyselyt sisälsivät sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä.

Kyselytutkimukset oli laadittu siten, että jokaisen kysymyksen kohdalla oli valittavana myös vaihtoehto ”En halua kertoa” tai ”En osaa sanoa”, kysymyksen luonteesta riippuen. Mihinkään kysymykseen ei myöskään ollut pakko vastata. Tällä tavalla kysely oli vastaajalle mahdollisimman miellyttävä ja jokaisella vastaajalla oli mahdollisuus löytää sopiva vastausvaihtoehto jokaiseen kysymykseen. Tällä tavalla myös vastaajien anonymiteetti säilyi läpi kyselyn.

Vastaamisen vapaavalinnaisuus tosin aiheutti myös sen, että kaikki eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin runsaista vastausvaihtoehdoista huolimatta. Kyselyiden analysoinnissa tämä seikka täytyi ottaa huomioon etenkin vielä opiskelevien kohdalla. Yksi vastaaja ei ollut ilmoittanut lainkaan kampusta, jolla hän opiskelee, joten tästä johtuen kahta kysymystä ristiintaulukoidessa siten, että toinen kysymyksistä määrittää opiskelukampusta, ei tuloksia voida pitää täysin eksakteina. Ristiintaulukoinnin tapauksessa kampuskysymyksen ohittanut vastaaja ei näy lainkaan mukana tilastoissa, mutta näkyy kuitenkin kysymykseen vastanneiden määrässä. Tämä seikka on otettu huomioon analysoinnissa ja asiasta mainitaan sen ollessa aiheellinen.

Kyselyiden työskentely- ja opiskelukampusta määrittävässä kysymyksessä ei ollut valittavana lainkaan Kuopion kampusta, jossa järjestetään aikuisten koulutusohjelman opetusta. Tämä puute saattaa aiheuttaa vääristymän tilastoihin, jotka käsittelevät kampuksen suhdetta kokemuksiin ääni- ja valotekniikan opetuksen määrystä.

Kyselytutkimusten analysoinnissa on käytetty opettajiston ja valmistuneiden kulttuurituottajien kohdalla lukumäärällisiä arvoja prosenttilukujen asemesta, sillä vastaajien määrät olivat kokonaisuudessaan vähäiset. Vielä opiskelevien analysoinnissa on vastaajien määrystä johtuen perusteltua käyttää selkeyden vuoksi prosenttilukuja. Loppupäätelmissä, joissa on tehty koonti kaikkien vastaajaryhmien yhteisistä näkemyksistä, on analysoinnissa käytetty prosenttilukuja selkeän tuloksen esittämiseksi.

7.1 Kyselyihin vastanneiden taustat

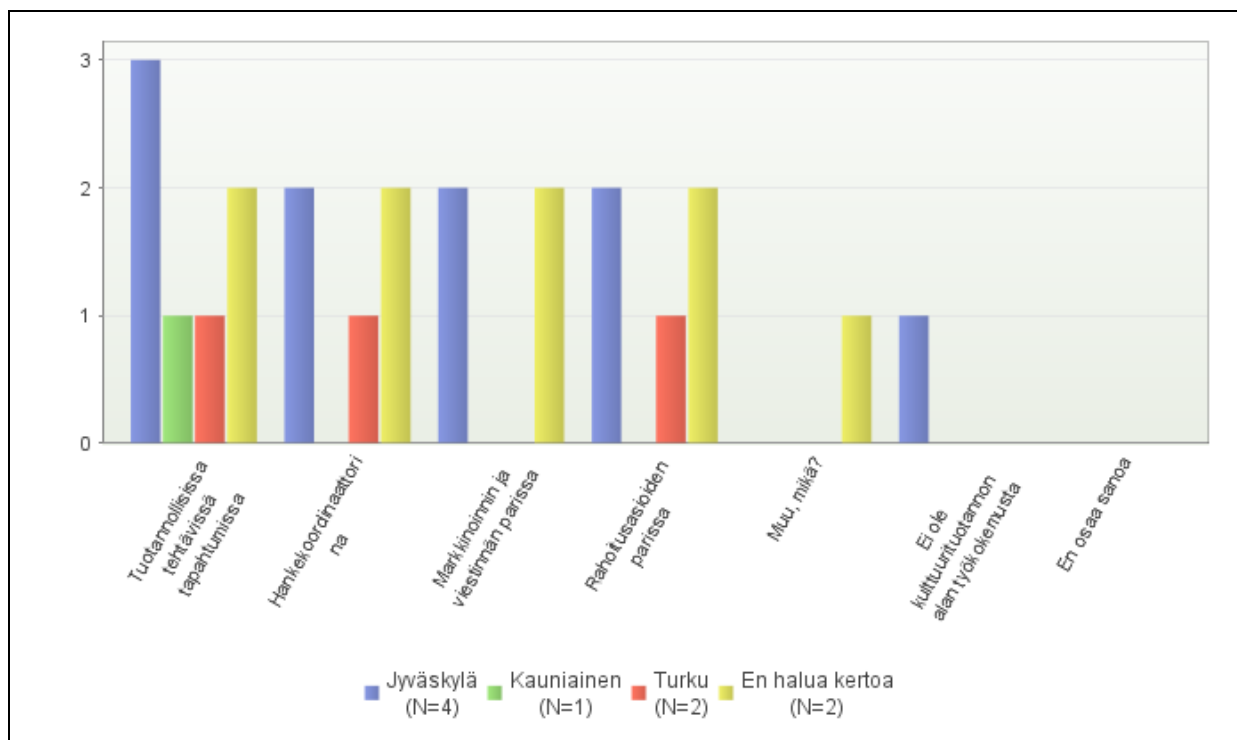
Kyselyyn vastanneiden yhdeksän opettajan joukko on varsin miesvaltainen. Vastajat muodostuvat kuudesta miehestä, kahdesta naisesta ja yhdestä, joka ei halua kertoa sukupuoltaan. Vastaajien ikäjakauma painottuu täysin valittavana olleiden vaihtoehtojen yläpäähän, sillä nuorin ikänsä ilmoittanut henkilö sijoittuu välille 39–42 vuotta. Loput vastaajat jakautuvat tasaisesti ikäryhmiin 43–46 vuotta (2), 47–50 vuotta (2) ja 51 vuotta tai enemmän (2). Kaksi vastaajaa ei halunnut kertoa ikäänsä. Kyselyyn vastanneista opettajista lähes puolet (4) opettaa Jyväskylän kampuksella. Turun kampuksella puolestaan työskentelee kaksi ja Kauniaisten kampuksella yksi vastaaja. Vastaajista kaksi ei halunnut kertoa kampusta, jolla työskentelee.

Kyselyyn vastanneista lähes kaikilla opettajilla (8) on aiempaa työkokemusta kulttuurituotannon alalta (Kuva 1). Vastanneista valtaosa (7) on työskennellyt tuotannollisissa tehtävissä tapahtumatuotannon parissa. Kysymyksen kohdalla oli mahdollista valita useita vastausvaihtoehtoja, koska alalla työskennellään usein hyvin erilaisissa projekteissa. Lisäksi työtehtävät saattavat vaihdella myös projektien sisällä (Halonen & Teye 2011, 8). Vastausten runsaus kertookin Humanistisen ammattikorkeakoulun opettajien laajasta työkokemuksesta alalla ja antaa täten olettaa, että opettajien vastaukset perustuvat alan konkreettiseen tuntemukseen. Vastausvaihto ”Muu, mikä?”

antoi mahdollisuuden täydentää vastausta avoimella vastauksella. Ainoa tämän vaihtoehdon valinnut oli ilmoittanut työkokemukseksen ”*kaikki tehtävät runnerista johtajaan*”. Tämä tukee vaikutelmaa opettajiston monipuolisesta työkokemuksesta.

Kuva 1: Opettajien kysely: 6. Onko sinulla työkokemusta joistakin seuraavista tehtävistä kulttuurituotannon alalta?

Vastaajien määrä: 9.

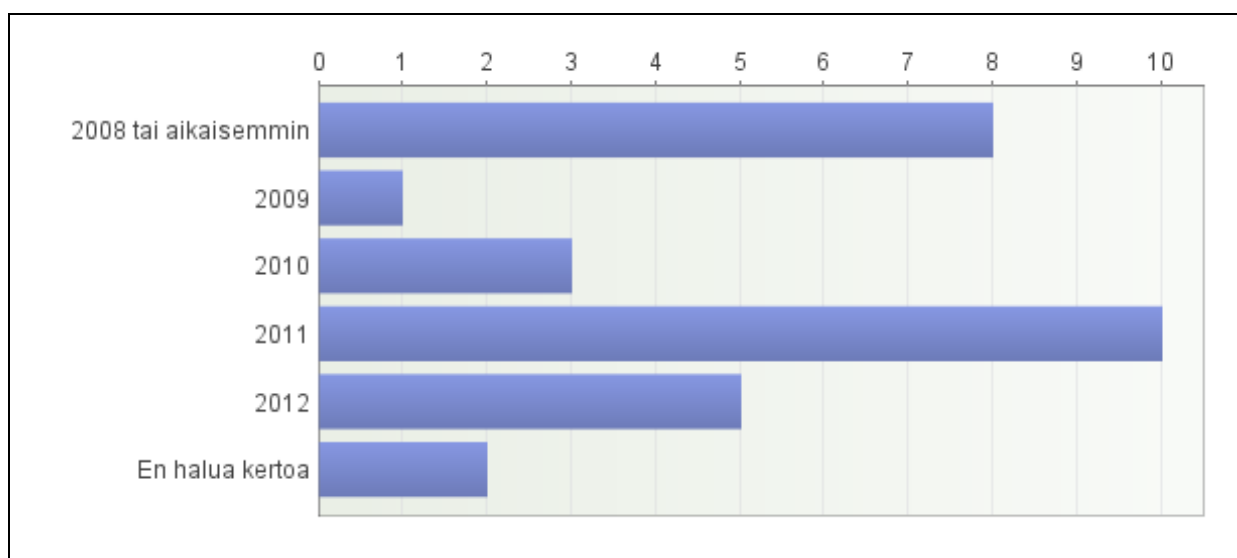
Kulttuurituotannon opettajien laajasta työkokemuksesta huolimatta vain pieni osa on varsinaisesti työskennellyt ääni- ja valotekniikan parissa. Viidellä vastaajalla tätä kokemusta on melko tai erittäin vähän ja kolmella ei lainkaan. Yksi vastaaja on työskennellyt ääni- ja valotekniikan parissa melko paljon. Tästä voidaan päätellä, että alalla on mahdollista erikoistua siten, että työtehtävät eivät välttämättä suoraan edellytä teknistä osaamista.

Valmistuneiden kulttuurituottajien kyselyyn vastanneista 29 vastaajasta ikää määrittävään kysymykseen vastasi 27 henkilöä. Vastaajat muodostuvat 23 naisesta, kahdesta miehestä ja kahdesta henkilöstä, jotka eivät halua kertoa sukupuoltaan. Vastaajien ikäjakauma on varsin tasainen: vastaajista kahdeksan on 23–26-vuotiaita, kuusi 27–30-vuotiaita, kahdeksan 31–34-vuotiaita ja kuusi on yli 35-vuotiaita. Yksi vastaaja ei halunnut kertoa ikäänsä. Kyselyyn vastanneista valtaosa (12) on valmistunut Turun kampukselta. Kauniaisten kampukselta valmistuneita on kahdeksan, Jy-

väskylästä valmistuneita kuusi ja Lappeenrannasta valmistuneita on kaksi henkilöä. Yksi vastaaja ei halunnut kertoa kampusta, jolta on valmistunut.

Kyselyyn vastanneista valmistuneista kulttuurituottajista yli kolmasosa (10) on valmistunut vuonna 2011 (Kuva 2). Vastaajista toiseksi suurimman osan (8) puolestaan muodostavat vuonna 2008 tai aikaisemmin valmistuneet. On mahdollista, että valmistumisvuosi vaikuttaa vastaajien näkemyksiin esimerkiksi ääni- ja valotekniikan opetuksen määrästä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Esimerkiksi kyselyyn mahdollisesti vastanneilla, viime vuosikymmenen alkupuolella opintonsa aloittaneilla, kulttuurituottajilla on ollut valittavana hiukan erilaisia opintojaksoja kuin vastikään valmistuneilla tuottajilla (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2001, 50–61; 2008, 59–65).

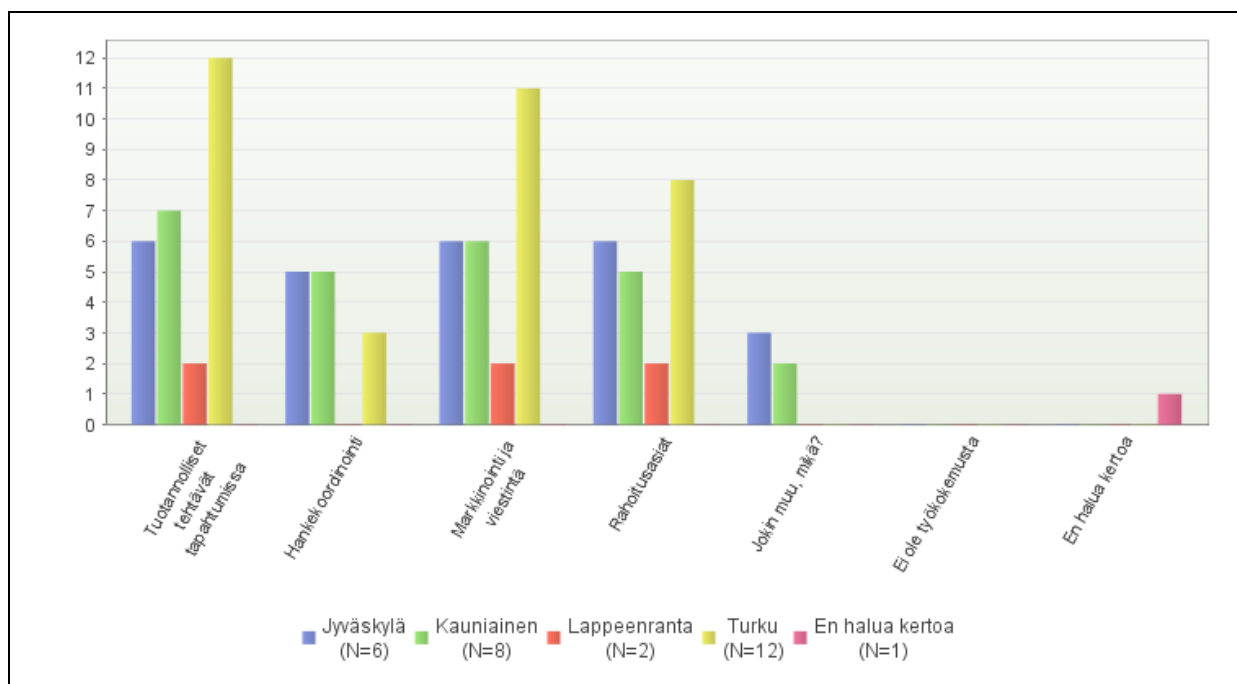
Kuva 2: Valmistuneiden kysely: 4. Valmistumisvuosi. Vastaajien määrä: 29.

Valmistuneiden kulttuurituottajien kyselyyn vastanneiden työtilanne on erittäin hyvä, sillä 29 vastaajasta 28 on työskennellyt valmistumisen jälkeen kulttuurituotannon alalla paljon tai jonkin verran. Yksi vastaaja ei halua kertoa työkokemuksensa määrää. Hyvä työtilanne luo valmistuneiden vastauksille vankan konkretiaan perustuvan pohjan; aivan kuten opettajien kyselyinkin kohdalla, antaa vahva työkokemus realistisen kuvan alan vaatimusten ymmärryksestä. Valmistuneiden kulttuurituottajien työkokemus muodostuu monipuolisista työtehtävistä (Kuva 3). Vastaajista lähes kaikki (27) ovat työskennelleet tuotannollisissa tehtävissä tapahtumien parissa. Eri kampuksilta valmistuneiden työtehtävien välillä ei ollut kovinkaan merkittäviä eroavaisuuksia, jo-

ten vastausten perusteella ei voida päätellä eri kampusten painotusten vaikutusta työelämään sijoittumisessa. Oikeastaan ainoa eroavaisuus onkin nähtävissä hankekoordinointiin liittyvässä työkokemuksessa; yksikään Lappeenrannan kampukselta valmistunut ei ollut työskennellyt tämän kaltaisissa tehtävissä valmistumisen jälkeen. Tässä on kuitenkin otettava huomioon kyselyyn vastanneiden vähäinen määrä (29), joten tuloksen perusteella ei voida tehdä yleistystä asiasta. Viisi vastaajaa valitsi kohdan ”Jokin muu, mikä?” ja täydensi vastaustaan avoimessa osiossa. Vastaukset käsittävät tuotannollisia tehtäviä hyvin erilaisilta osa-alueilta, kuten saavutettavuus, vapaaehtoisten koordinointi, edunvalvontatyö, promootio- ja kehittämistehtävät, järjestöjohtaminen sekä tekninen tuotanto.

Kuva 3: Valmistuneiden kysely: 6. Onko sinulla työkokemusta joistakin seuraavista tehtävistä? Voit valita useamman vaihtoehdon. Vastaajien määrä: 29.

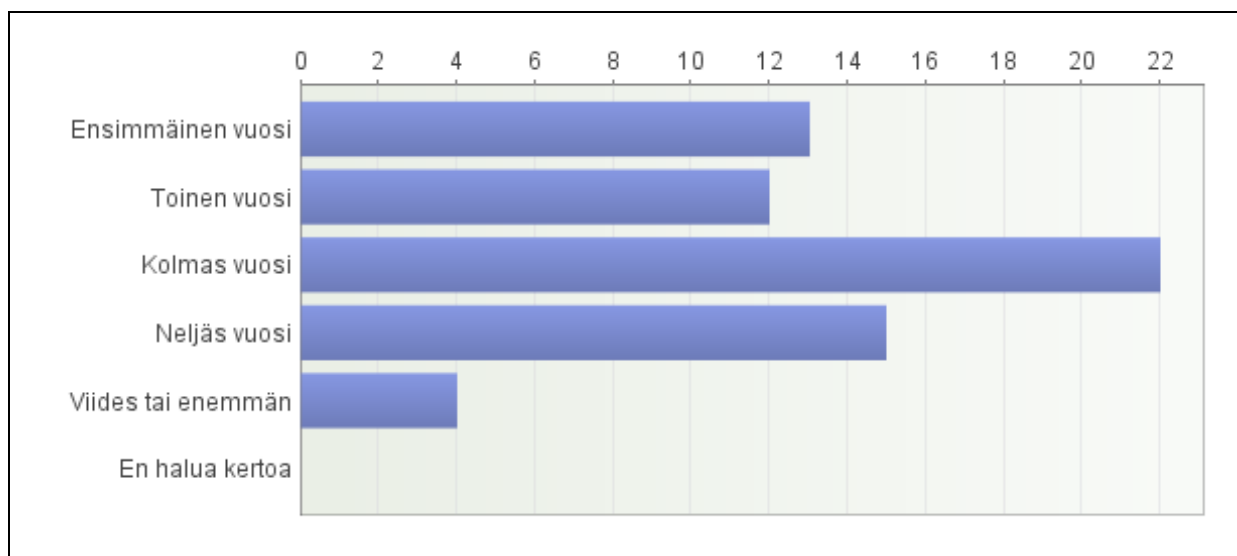

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa vielä opiskelevien kyselyyn vastanneista 66 vastaajasta naisia on 92 % ja miehiä 8 %. Vastaajista suurimman ikäryhmän muodostavat 23–26-vuotiaat, joita on 40 %. Toiseksi suurin ryhmä koostuu 19–22-vuotiaista (29 %). Loput vastaajat jakautuvat ikäryhmille 27–30 vuotta (14 %), 31–34 vuotta (8 %) ja 35 vuotta tai enemmän (9 %). Opiskelijoista hiukan yli puolet (52 %) opiskelee Turun kampuksella, neljännes (25 %) Jyväskylässä ja hiukan yli viidesosa (22 %) Kauniaisten kampuksella. Vastaajista 1 % ei halunnut kertoa kampusta, jolla opiskelee.

Turun kampuksen ylivoimaisesti vahvimpaan edustukseen vaikuttaa todennäköisesti kyselyn voimakas näkyvyys Turun kampuksen kulttuurituottajien foorumeilla Humak-Pro-oppilaitosjärjestelmässä. Kysely lähetettiin kolmelle eri keskustelufoorumille, joista kahdelle on pääsy ainoastaan Turun kampuksen opiskelijoilla. Tällä tavalla kysely tavoitti enemmän Turun kampuksen tuottajaopiskelijoita kuin muilla kampuksilla opiskelevia.

Kyselyyn vastanneista kulttuurituotannon opiskelijoista yli puolet (56 %) opiskelee kolmatta tai neljättä vuotta (Kuva 4). Tässä vaiheessa koulutusta opiskelijoilla on todennäköisesti jo hyvä käsitys Humakin opetustarjonnasta, joten näkemyksiä ääni- ja valotekniikan opetuksen määrästä voidaan pitää todenmukaisina.

Kuva 4: Opiskelijoiden kysely: 4. Monesko opiskeluvuosi sinulla on käynnissä? Vastaajien määrä: 66.

Kulttuurituotannon opiskelijoilla on kyselyn perusteella varsin runsaasti työkokemusta kulttuurituotannon alalta. Vastaajista 89 % omaa jossain määrin aiempaa työkokemusta ja vain 11 % ei ole työskennellyt kulttuurituotannon alalla. Suurin osa vastaajista (85 %) on työskennellyt tuotannollisissa tehtävissä tapahtumatuotannon alalla. Vastaajista 74 % on hoitanut markkinointiin ja viestintään liittyviä tehtäviä, 26 % on toiminut rahoitusasioiden parissa ja 8 % puolestaan on työskennellyt hankekoordinoinnin tehtävissä. Vastaajista 12 % valitsi kohdan ”Jokin muu, mikä?”. Tämän kohdan valinneet täydensivät vastaustaan kertomalla työskennelleensä varainhankinnan, tv- ja elokuvatuotannon, teatterin ja julkisen sektorin parissa sekä audiovisuaalisella kentällä. Työkokemusta kartoittavan kysymyksen vastauksista voidaankin

päätellä, että tuottajaopiskelijat ovat toimineet alalla jo opinnot aloittaessaan tai hankkineet työkokemusta opiskelun aikana. Tätä päätelmää tukee myös Elina Nikoskisen (2010, 35) aihetta käsittelevä tutkimus, jonka mukaan kulttuurituottajista 36 % on tehnyt alan töitä ja 29 % alaan läheisesti liittyviä töitä ennen opiskelun aloittamista. Opiskelun aikana puolestaan on työskennellyt alan töissä 45 % ja alaan läheisesti liittyvissä töissä 23 % opiskelijoista (mt. 36).

7.2 Ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuus

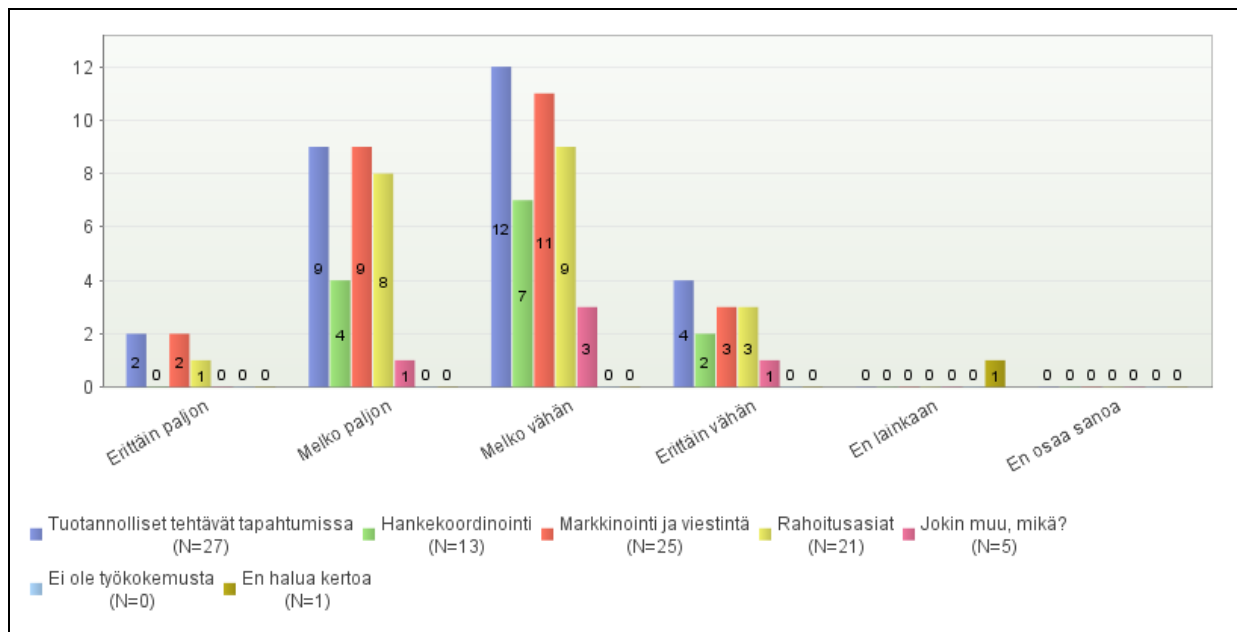
Kulttuurituotannon opettajat ovat kyselyn perusteella varsin yksimielisiä ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta kulttuurituottajan työssä. Kaksi vastaajaa kokee ääni- ja valotekniikan osaamisen erittäin tarpeelliseksi ja seitsemän melko tarpeelliseksi. Melko tai täysin tarpeetonta se ei ole kenenkään mielestä. Mielenkiintoisen opettajiston näkemyksestä tekee se, että suurimmalla osalla vastaajista ei ole kokemusta ääni- ja valotekniikan parissa työskentelemisestä. Kyseessä olevaan aihealueeseen suuntautuneisuus ei ole värittänyt vastauksia.

Valmistuneiden kulttuurituottajien kyselyn perusteella ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuuteen kulttuurituottajan työssä suhtaudutaan varsin kaksijakoisesti. Valmistuneista kulttuurituottajista 11 henkilöä on tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista työssään erittäin tai melko paljon. Vastaajista kuitenkin yli puolet (17) on tarvinnut tätä osaamista melko tai erittäin vähän. Ainoastaan yksi vastaaja kokee, että ei ole tarvinnut lainkaan tätä osaamista työssään.

Erittäin tai melko paljon ääni- ja valotekniikan osaamista työssään tarvitsevista valmistuneista kulttuurituottajista on työskennellyt tuotannollisissa tehtävissä tapahtumissa 11 henkilöä, markkinoinnin ja viestinnän parissa niin ikään 11 henkilöä, rahoitusasioihin liittyvissä työtehtävissä yhdeksän henkilöä ja muissa tehtävissä yksi henkilö (Kuva 5). Kysymyksen kohdalla oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja, joten vastausten perusteella ei voida suoraan päätellä, että esimerkiksi rahoituksen parissa työskentelevät ovat tarvitseet juuri näissä työtehtävissä teknistä osaamista. Vastausten perusteella ei myöskään voida suoraan vetää johtopäätöstä, että tapahtuma-

tuotannon parissa työskennelleet olisivat automaattisesti tarvinneet runsaasti ääni- valotekniikan osaamista, sillä tuotannollisissa tehtävissä työskennelleistä 16 henkilöä on tarvinnut tätä osaamista melko tai erittäin vähän.

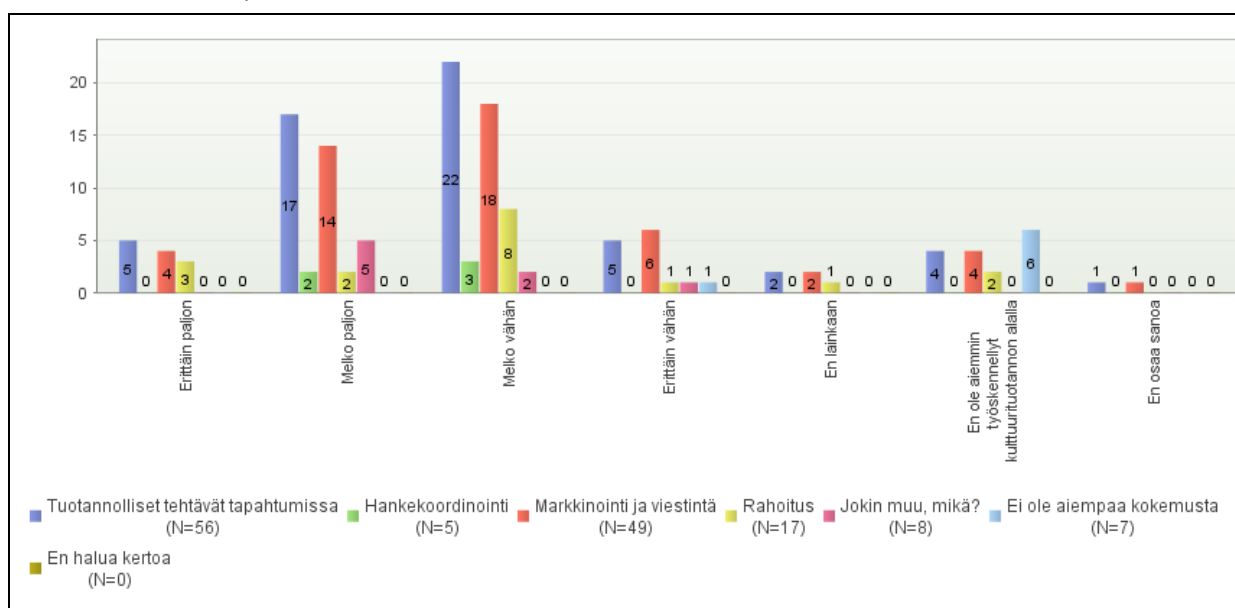
Kuva 5: Valmistuneiden kysely: 7. Mikäli olet työskennellyt kulttuurituotannon alalla, oletko tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista? Vastaajien määrä: 29.

Runsaasta ja laaja-alaisesta työkokemuksesta huolimatta ääni- ja valotekniikan osaamista ei siis ole suoranaisesti tarvinnut kuin hieman yli kolmannes vastaajista. Tästä huolimatta ko. osaamista kuitenkin pidetään hyödyllisenä, sillä 29 vastaajasta ehdottomasti suurin osa (23) kokee ääni- ja valotekniikan osaamisen melko tai erittäin tarpeelliseksi. Melko tai täysin tarpeettomaksi kyseessä olevan osaamisen kokee viisi vastaajaa. Lisäksi yksi vastaaja ei osaa määrittellä kantaansa.

Kulttuurituotannon opiskelijoiden käytännön työelämän kokemukset ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta ovat jokseenkin samansuuntaiset kuin jo valmistuneilla tuottajilla. Teknistä osaamista on kulttuurituotannon alalla toimiessaan tarvinnut melko tai erittäin paljon 35 % vastaajista. Vastaajista 45 % puolestaan on tarvinnut tätä osaamista melko tai erittäin vähän. Ainoastaan 3 % vastaajista ei ole kokenut tarvetta ääni- ja valotekniikan osaamiselle työelämässä. Kysymykseen vastanneista 15 % ei ole työskennellyt aiemmin kulttuurituotannon alalla ja 2 % ei osaa määrittellä kantaansa.

Kuva 6: Opiskelijoiden kysely: 8. Mikäli olet työskennellyt aiemmin kulttuurituotannon alalla, oletko tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista? Vastaajien määrä: 66.

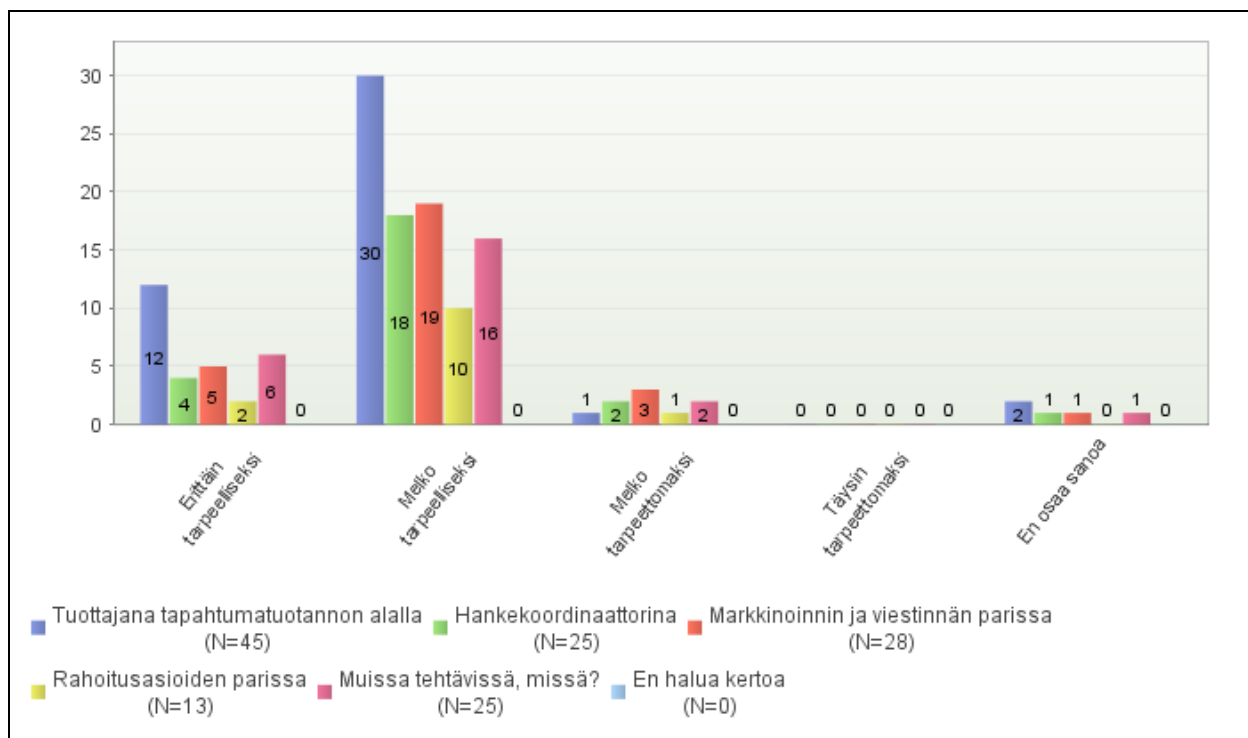
Erittäin tai melko paljon ääni- ja valotekniikan osaamista työssään tarvitsevista kulttuurituotannon opiskelijoista 33 % on työskennellyt tuotannollisissa tehtävissä tapahtumissa, 27 % markkinoinnin ja viestinnän parissa, 8 % rahoitusasioihin liittyvissä työtehtävissä, 3 % hankekoordinoinnin parissa ja 8 % muissa alan työtehtävissä (Kuva 6). Kysymyksen kohdalla oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja, joten aivan kuten valmistuneidenkin tapauksessa, ei vastausten perusteella voida suoraan päätellä, että esimerkiksi markkinointiin ja viestintään liittyvissä työtehtävissä työskennelleet olisivat tarvinneet juuri näissä työtehtävissä ääni- ja valotekniikan osaamista.

Opiskelijoiden kyselytutkimuksessa kysyttiin myös kokemuksia ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta opintoihin liittyvissä työharjoittelussa. Kaikki opiskelijat eivät välttämättä ole ennen opintojaan tai opiskelun aikana vielä toimineet työelämässä, joten ääni- ja valotekniikan tarpeellisuutta oli syytä kartoittaa myös työharjoittelua koskevan kysymyksen avulla. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opiskelijalla on mahdollisuus valita itselleen alalta käytännössä minkälainen harjoittelupaikka tahansa, joten opintojen alkuvaiheessakin olevat opiskelijat ovat saattaneet valita harjoittelupaikan, jossa sivutaan teknistä puolta. Vastaajista viidesosa (20 %) on tarvinnut työharjoittelussaan ääni- ja valotekniikan osaamista melko tai erittäin paljon. Lähes puolet (46 %) kokee tarvitseensa tätä osaamista melko tai erittäin vähän. Vastaajista 8 % ei ole tarvinnut lainkaan teknistä osaamista ja 2 % ei osaa määrittellä

kantaansa. Kyselyyn vastanneista neljännes (25 %) ei ole vielä suorittanut työharjoittelujaksoja. Viimeksi mainittuun suuren prosenttilukuun vaikuttaa osaltaan se, että niistä 16 opiskelijasta, jotka eivät ole suorittaneet työharjoittelujaksoja, oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita 13. Tutkimus toteutettiin loppusyksystä, joten ensimmäisen vuoden opiskelijat eivät pääsääntöisesti ole ehtineet vielä suorittaa opintoihin kuuluvia työharjoitteluja. Lisäksi tähän ryhmään kuului kaksi toisen vuoden opiskelijaa ja yksi kolmannen vuoden opiskelija. Tämä kertoo myös siitä, että suurin osa opiskelijoista suorittaa ensimmäisen harjoittelunsa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Kulttuurituotannon opiskelijoista kovinkaan merkittävä osa ei siis ole tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista toimiessaan työelämässä tai opintoihin liittyvissä työharjoitteluissa. Kuitenkin kyseisen osaamisen kokee tuottajan työssä erittäin tarpeelliseksi 25 % ja melko tarpeelliseksi 64 %. Melko tarpeettomana osaamista pitää 8 %. Vastaaajista 3 % ei osaa määritellä kantaansa.

Kuva 7: Opiskelijoiden kysely: 7. Kuinka tarpeelliseksi koet ääni- ja valotekniikan osaamisen kulttuurituottajan työssä?
Vastaajien määrä: 64.

Kyselyn perusteella kulttuurituotannon opiskelijoiden suuntautumistoiveet eivät vaikuta merkittävästi näkemykseen ääni- ja valotekniikan tarpeellisuudesta, sillä opiskelijoiden vastaukset jakautuvat melko tasaisesti kaikille suuntautumisvaihtoehdoille.

(Kuva 7). Kysymyksen avoimessa osiossa eräät vastaajat olivat kertoneet haluavansa työskennellä esimerkiksi teknisessä tuotannossa, audiovisuaalisissa tehtävissä ja studiossa, jotka viittaavat suoraan ääni- ja valotekniikkaan. Tämä näkyikin jonkin verran ääni- ja valotekniikan osaamisen erittäin ja melko tarpeelliseksi kokevien näkemyksissä. Joka tapauksessa ääni- ja valotekniikan osaaminen koetaan varsin tarpeellisena, sillä 89 % kulttuurituotannon opiskelijoista pitää teknistä osaamista melko tai erittäin tärkeänä.

Kyselytutkimuksen perusteella ääni- ja valotekniikan osaamista on tarvinnut työelämässä merkittävässä määrin 38 % valmistuneista kulttuurituottajista ja 35 % kulttuurituotannon opiskelijoista. Lisäksi työharjoittelussa teknistä osaamista on tarvinnut melko tai erittäin paljon 20 % opiskelijoista. Vastaajat eivät siis olleet täysin yksimielisiä ääni- ja valotekniikan osaamisen hyödyllisyydestä, mutta kuitenkin yli kolmannes sekä valmistuneista että opiskelijoista on kohdannut työssään tilanteita, joissa tekniselle osaamiselle on ollut tarvetta.

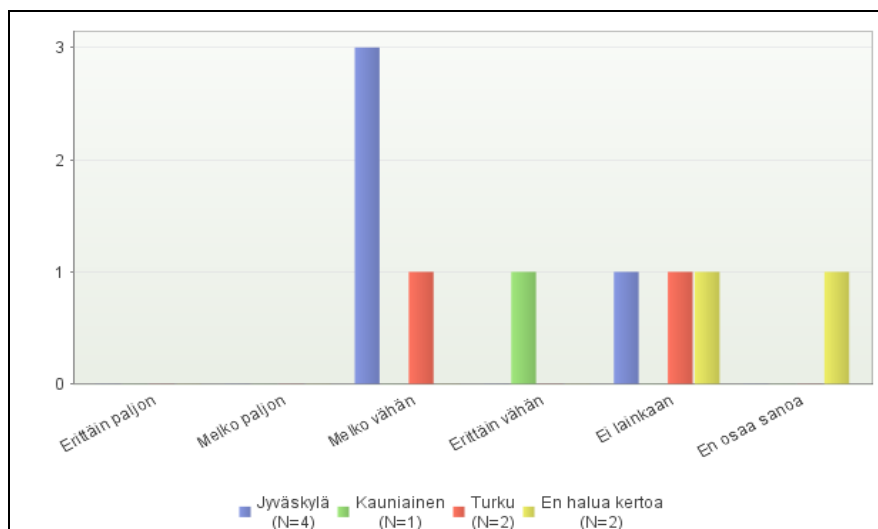
Ääni- ja valotekniikan osaamista pitää tärkeänä huomattavasti suurempi osa vastaajista kuin vain työelämässä käytännön kautta aiheeseen tutustuneet. Melko tai erittäin tärkeänä teknistä osaamista pitää opettajista 100 %, valmistuneista tuottajista 80 % ja opiskelijoista 89 %. Yhteen laskettuna jokaisen kolmen kyselyn vastaajista suurin osa (87 %) kokee teknisen osaamisen tarpeelliseksi tuottajan työssä.

7.3 Ääni- ja valotekniikan opetus Humakissa

Humanistisen ammattikorkeakoulun opettajille suunnatun kyselytutkimuksen perusteella ääni- ja valotekniikan opetuksen määrä nähdään vähäisenä. Opettajista neljä on sitä mieltä, että ääni- ja valotekniikan opetusta järjestetään melko vähän ja yksi sitä mieltä, että opetusta järjestetään erittäin vähän. Vastaajista kolme on sitä mieltä, että opetusta ei järjestetä lainkaan ja yksi ei osaa määritellä kantaansa. Kukaan vastaajista ei ole sitä mieltä, että opetusta järjestetään melko tai erittäin paljon. Opettajiston kanta opetuksen vähäisestä määrästä on selkeä, mutta näkemyksissä on myös eroavaisuuksia. Nämä erot eivät kuitenkaan ole yhteydessä kampuskohtaisiin painotuksiin, sillä eroavaisuuksia on myös samalla kampuksella työskentelevien opettajien

näkemyksissä (Kuva 8). Eriäviin mielipiteisiin saattaakin vaikuttaa esimerkiksi epätie-
toisuus Humakin opintojaksojen sisällöllisistä yksityiskohdista sekä oman opetusalan
suhde teknisen tuotannon opetukseen.

Kuva 8. Opettajien kysely: 8. Järjestetäänkö kampuksella, jolla työskentelet, ääni- ja valotekniikan opetusta?
Vastaajien määrä: 9.

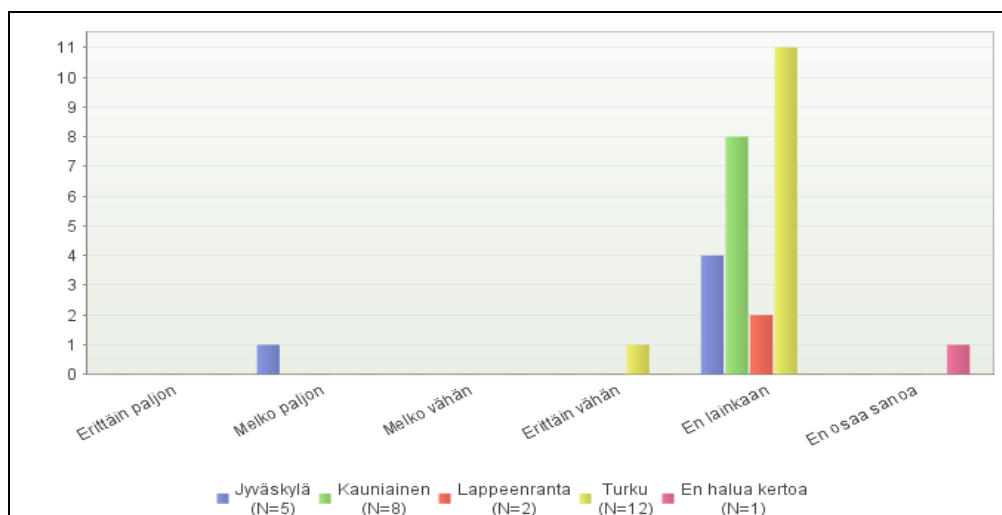
Opettajille esitettiin kyselyssä myös jatkokysymys, jossa tiedusteltiin omalla kampuksella mahdollisesti järjestettävän ääni- ja valotekniikan opetuksen opintojaksoa ja sen laajuutta. Yksikään vastaaja ei maininnut omalla kampuksellaan järjestettävän varsinaista aiheeseen keskittyvää opintojaksoa. Teknistä opetusta kuitenkin miellettiin jossain määrin olevan sisällytettynä muihin opintojaksoihin. Kuudesta vastaajasta neljä kertoi ääni- ja valotekniikan opetuksen sisältyvän ”Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet” -opintojaksolle. Opetuksen miellettiin kestävän yhdestä kolmeen päivää. Avoimista vastauksista ilmeni myös, että ääni- ja valotekniikkaa on mahdollista opiskella osana ”Media- ja vuorovaikutustaidot” -opintojaksoa, sisällytettynä työharjoitteluihin sekä osana aiemman opetussuunnitelman ”Festivaali- ja tapahtumaosaaminen” -opintojaksoa. Lisäksi yksi Turun kampuksen opettaja kertoi, että opiskelijat ovat myös omatoimisesti järjestäneet toisilleen alan opetusta. Vastausten perusteella voidaankin todeta, että teknistä opetusta on mahdollista saada, mutta varsinaista aiheeseen keskittyvää opintojaksoa ei opettajien kokemusten perusteella ole opetustarjonnassa. Vastausten perusteella voidaan myös päätellä, että tekniselle opetukselle on enemmän kysyntää kuin Humak tällä hetkellä tarjoaa, sillä opiskelijat järjestävät itselleen teknistä opetusta. Tätä opetuksen mallia ei kuitenkaan voida pi-

tää kestäväenä ratkaisuna, sillä ei voida olettaa, että jokaisella vuosikurssilla olisi alaa tuntevia opiskelijoita, jotka ovat halukkaita opettamaan ääni- ja valotekniikkaa.

Teknisen opetuksen vähäinen määrä koetaan opettajien vastausten perusteella selkeäksi epäkohdaksi Humakin opetustarjonnassa, sillä kulttuurituotannon opettajista kaikki kyselyyn vastanneet ovat jokseenkin samaa mieltä ääni- ja valotekniikan opetustarjonnan määrästä. Vastaajista kolme on sitä mieltä, että opetusta tulisi lisätä ja kuusi sitä mieltä, että opetusta tulisi ehkä lisätä.

Valmistuneiden kulttuurituottajien kyselyn vastaukset ääni- ja valotekniikan opetuksen määrästä ovat samassa linjassa opettajien näkemyksen kanssa. Kyselyyn vastanneista ylivoimaisesti suurin osa (25) kokee, ettei ole saanut lainkaan ääni- ja valotekniikan opetusta Humanistisessa ammattikorkeakoulussa (Kuva 9). Loput vastaajista jakautuvat tasaisesti vaihtoehdoille ”melko paljon”, ”erittäin vähän” ja ”en osaa sanoa”.

Kuva 9: Valmistuneiden kysely: 9. Oletko saanut ääni- ja valotekniikan opetusta Humanistisessa ammattikorkeakoulussa? Vastaajien määrä: 28.

Kyselyyn vastanneista 29 valmistuneesta kulttuurituottajasta yli puolet (17) on sitä mieltä, että teknistä opetusta ei järjestetä riittävästi. Vastaajista kaksi henkilöä pitää opetuksen määrää riittävänä ja yksi henkilö ehkä riittävänä. Valmistuneista lähes kolmasosa (9) ei osaa määrittellä kantaansa. Viimeksi mainittujen suuri osuus saattaa johtua vastaajien erikoistumisesta alalla. Mikäli vastaajan ammatillisen suuntautumisen painopiste on kaukana esimerkiksi tapahtumatuotannosta, ei hän välttämättä ole

kokenut tarpeelliseksi ääni- ja valotekniikan osaamista, eikä tämän ansiosta ole myöskään kokenut tarvetta ääni- ja valotekniikan opetukselle.

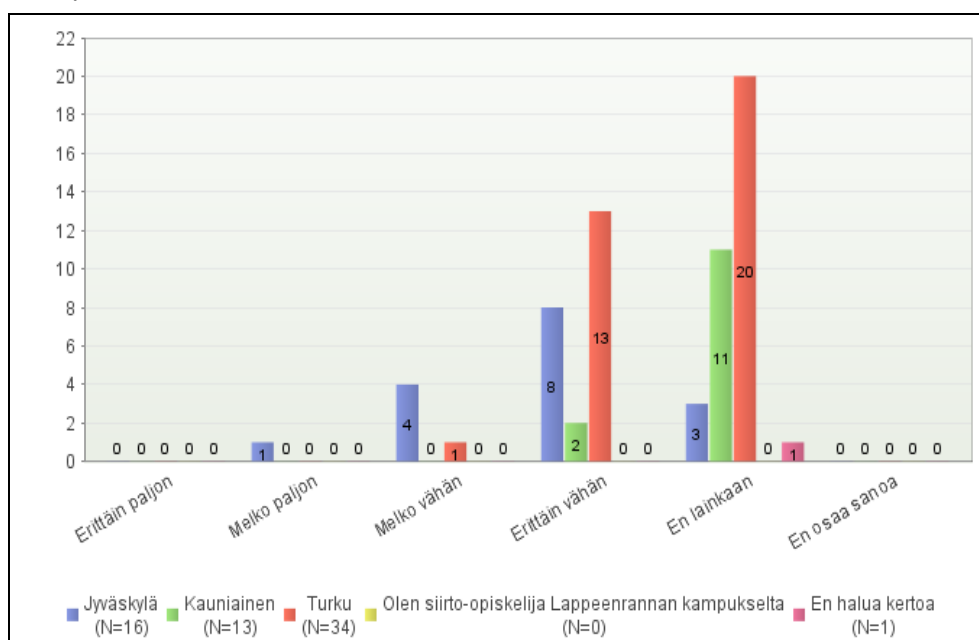
Kyselyyn vastanneista 29 valmistuneesta kulttuurituottajasta viidesosa (6) on hankkinut kulttuurituotannon koulutuksen ulkopuolista ääni- ja valotekniikan osaamista erittäin tai melko paljon. Vastaajista lähes puolet (14) puolestaan on hankkinut tätä osaamista erittäin tai melko vähän. Kahdeksan vastaajaa ei ole hankkinut lainkaan teknistä osaamista ja yksi vastaaja ei osaa määritellä kantaansa.

Valmistuneista kulttuurituottajista (29) lähes puolet (13) kokee, että ääni- ja valotekniikan opetusta pitäisi lisätä ja yli kolmannes (11) on sitä mieltä, että teknistä opetusta pitäisi ehkä lisätä. Kaksi vastaajaa kokee, että opetusta ei tulisi lisätä ja loput vastaajat (3) eivät osaa määritellä kantaansa. Vastausten perusteella voidaankin päätellä, että ääni- ja valotekniikan opetuksen lisääminen koetaan aiheelliseksi, sillä sen kannalla on jossain määrin 24 henkilöä kyselyyn vastanneista 29 valmistuneesta kulttuurituottajasta.

Ääni- ja valotekniikan opetuksen määrä koetaan vähäiseksi myös kulttuurituotannon opiskelijoiden keskuudessa. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista hieman yli puolet (55 %) kokee, että ei ole saanut lainkaan ääni- valotekniikan opetusta Humakissa (Kuva 10). Vastaajista puolestaan hieman alle puolet (44 %) kokee saaneensa tätä opetusta melko tai erittäin vähän. Ainoastaan yksi Jyväskylän kampuksen opiskelija kokee saaneensa teknistä opetusta melko paljon. Kysymyksen analysoinnissa ei ole otettu huomioon yhtä kysymykseen vastannutta opiskelijaa joka ei ilmoittanut opiskeluskampustaan, sillä Webropol-sovelluksen ristiintaulukointityökalu jättää huomioimatta vastaajan tässä tilanteessa. Tämä vastaaja kuitenkin näkyy taulukossa vastaajien määrää ilmoittavassa kohdassa.

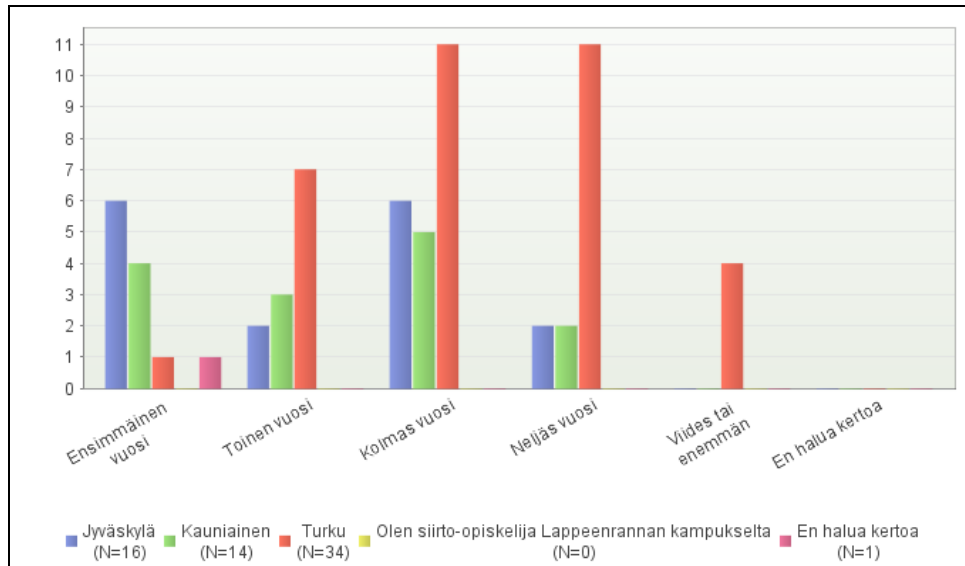
Vielä opiskelevista 12 % on hankkinut erittäin tai melko paljon ääni- ja valotekniikan osaamista kulttuurituotannon opintojen ulkopuolella. Vastaajista 43 % on puolestaan hankkinut tätä osaamista erittäin tai melko vähän. Teknistä osaamista ei ole hankkinut lainkaan kulttuurituotannon opintojen ulkopuolella 43 % vastanneista ja 2 % ei osaa määritellä kantaansa.

Kuva 10: Opiskelijoiden kysely: 10. Oletko saanut ääni- ja valotekniikan opetusta Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?
Vastaajien määrä: 65.

Voidaankin sanoa, että teknisen opetuksen määrä koetaan Humanistisessa ammattikorkeakoulussa kaiken kaikkiaan varsin vähäiseksi. Opiskelijoiden vastausten analysoinnissa on kuitenkin otettava huomioon se, että vastaajista 20 % on ensimmäisen vuoden opiskelijoita, joten kyselyyn vastatessa he eivät ole välttämättä ole ehtineet saamaan ”Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet” -opintojaksolle kuuluvaa teknistä opetusta. Kysely toteutettiin 15.11.–31.12.2012, joten on mahdollista, että tekninen opetus on sijoitettu kahdelle jaksolle hajautetun opintojakson loppupäähän kampuksesta riippuen. Opintojakso päättyi lukuvuoden toisen jakson päättyessä 2.12.2012 (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013c). Mikäli ensimmäisen vuoden opiskelijat ovat vastanneet kyselyyn heti sen auetessa, eivät he välttämättä ole ehtineet opetuksessa ääni- ja valotekniikkaan liittyvään luento-asteeseen, sillä on mahdollista, että se on pidetty kyselyyn vastaamisen jälkeen. Toisaalta Turun kampuksella tämä ääni- ja valotekniikan opetusosuus järjestettiin kolmipäiväisenä 16.–18.10.2012 (Majabacka 2013). Kyselyyn vastanneista ensimmäisen vuoden opiskelijoista kuitenkin vain yksi henkilö opiskelee Turun kampuksella, joten tämä aiempaa hieman laajempi teknisen opetuksen määrä ei näy kyselyn tuloksissa (Kuva 11). Kuitenkin tämäkin seikka huomioon ottaen voidaan silti todeta, että opiskelijat pitävät teknisen opetuksen määrää Humakissa vähäisenä.

Kuva 11: Opiskelijoiden kysely: 4. Monesko opiskeluvuosi sinulla on käynnissä? Vastaajien määrä: 66.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista suurin osa (83 %) on sitä mieltä, että ääni- ja valotekniikan opetusta ei ole riittävästi ja 5 % sitä mieltä, että kyseistä opetusta on ehkä riittävästi. Loput opiskelijat (12 %) eivät osaa määritellä kantaansa. Opiskelijoista 75 % on sitä mieltä, että ääni- ja valotekniikan opetusta tulisi lisätä ja 19 % on sitä mieltä, että sitä tulisi ehkä lisätä. Loput vastaajat (6 %) eivät osaa määritellä kantaansa. Tämän kysymyksen kohdalla on otettava huomioon, että ristiintaulukointi ei rekisteröi yhtä vastaajaa, joka on ohittanut kokonaan opiskelukampusta koskevan kysymyksen. Vastausten perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että ääni- ja valotekniikan opetusta koetaan olevan liian vähän ja että sitä toivotaan olevan lisää tulevaisuudessa.

Yhteenvetona todettakoon, että kaikista valmistuneista ja opiskelijoista kaksi kolmasosaa (66 %) kokee, ettei ole saanut lainkaan ääni- ja valotekniikan opetusta Humakissa. Niin ikään kaksi kolmasosaa (66 %) on sitä mieltä, että opetusta tulisi lisätä. Prosenttiluvut ovat varsin suuria ja kertovat selkeästi, että ääni- ja valotekniikan opetukselle on – niin opiskelijoiden kuin valmistuneidenkin mielestä – enemmän kysyntää kuin sitä on tällä hetkellä mahdollista saada Humanistisessa ammattikorkeakoulussa.

7.4 Ääni- ja valotekniikan opetuksen määrä ja laatu

Kulttuurituotannon opettajilta, valmistuneilta tuottajilta sekä vielä opiskelevilta tiedusteltiin myös mielipidettä ääni- ja valotekniikkaan keskittyvän opetuksen muodosta sekä mahdollisen kurssin pakollisuudesta ja laajuudesta. Kulttuurituotannon opettajista yli puolet (5) on sitä mieltä, että ääni- ja valotekniikan opetus tulisi järjestää vapaavalintaisena opintojaksona ja hieman yli viidesosa (2) sitä mieltä, että tekninen opetus tulisi järjestää pakollisena opintojaksona (Taulukko 1). Vastaajista niin ikään hieman yli viidesosa (2) on sitä mieltä, että opetus pitäisi sisällyttää osaksi jotain muuta opintojaksoa. Viimeisen vaihtoehdon valinneet eivät kuitenkaan halunneet eritellä tarkemmin, että mikä olemassa oleva opintojakso olisi sopivin tekniselle opetukselle.

Taulukko 1: Yhteenveto ääni- ja valotekniikan opintojaksosta

Kysymys	Opettajat	Valmistuneet	Opiskelijat
Opintojakson pakollisuus			
Pakollinen opintojakso	2	5	13
Vapaavalintainen opintojakso	5	18	49
Muulla tavoin, miten?	2	2	4
En osaa sanoa		2	
Yhteensä	9	27	66
Opetuksen muoto			
Luennot		1	2
Työpajat	5	20	56
Projektit		1	
Verkkokurssi			1
Tenttiminen kirjallisuuden kautta		1	
Osana työharjoittelua	2	3	3
Jokin muu tapa, mikä?	2	2	4
En osaa sanoa		1	
Yhteensä	9	29	66
Opintojakson laajuus			
Alle 5 op	5	8	22
5 op	3	10	31
Yli 5 op		5	10
Jokin muu, mikä?	1	2	2
Mielestäni kurssia ei tarvita lainkaan		1	
En osaa sanoa		3	1
Yhteensä	9	29	66

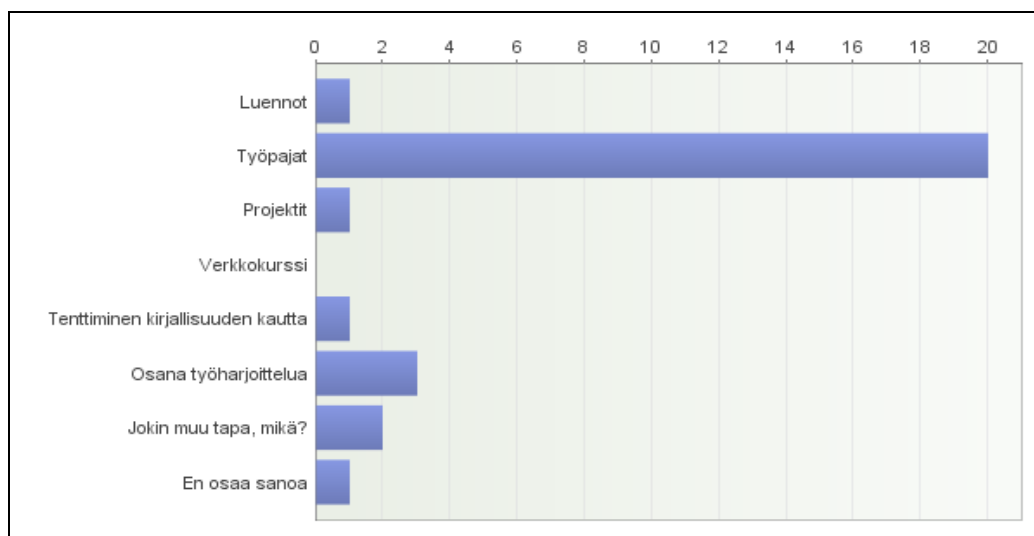
Opettajista hieman yli puolet (5) kannattaa opetusmuotona työpajaa (Taulukko 1). Muut kannattavat sekä työharjoittelua (2) että opetuksen toteuttamista teorian ja käytännön yhdistelmänä (2). Vastanneista opettajista hieman yli puolet (5) kannattaa

opintojakson laajuudeksi alle viittä opintopistettä ja reilu kolmannes (3) kannattaa viittä opintopistettä. Loput vastaajat (1) ovat sitä mieltä, että opintojakson laajuuden tulisi olla 10 opintopistettä.

Valmistuneista kulttuurituottajista noin kaksi kolmasosaa (18) on sitä mieltä, että opetukseen sisältyvä ääni- ja valotekniikan opintojakso tulisi järjestää vapaavalintaisena ja viisi vastaajaa sitä mieltä, että opintojakson tulisi olla pakollinen. Valmistuneista kaksi henkilöä toivoo pakollisen ja vapaavalintaisen opintojakson yhdistelmää ja kaksi ei osaa määritellä kantaansa.

Valmistuneista kulttuurituottajista suurin osa (20) on sitä mieltä, että opetus tulisi järjestää työpajan muodossa (Kuva 12). Loput vastaukset jakautuvat melko tasaisesti lähes kaikille kysymyksen vaihtoehdoille. Avoimeen kysymykseen vastanneet toivoivat eri opetusmuotojen yhdistelmiä, kuten luentojen, työpajojen ja projektien kokonaisuutta sekä yhdistelmää luennoista ja työharjoittelusta.

Kuva 12: Valmistuneiden kysely: 14. Minkälainen opetusmuoto on mielestäsi sopivin ääni- ja valotekniikan opetukselle? Vastaajien määrä: 29.

Opintojakson laajuus jakaa mielipiteitä, sillä kyselyyn vastanneista valmistuneista kulttuurituottajista kahdeksan henkilöä on sitä mieltä, että opintojakso tulisi olla alle viisi opintopistettä ja 10 henkilöä on sitä mieltä, että opintojakso tulisi olla viisi opintopistettä (Taulukko 1). Valmistuneista viisi vastaajaa kannattaa yli viiden opintopisteen kokonaisuutta ja yksi vastaaja pitää opintojaksoa tarpeettomana. Kolme vastaajaa ei osaa määritellä kantaansa.

Kulttuurituotannon opiskelijoista suurin osa (74 %) on sitä mieltä, että ääni- ja valotekniikan opetus tulisi järjestää vapaavalintaisena opintojaksona (Taulukko 1). Vastaajista viidesosa (20 %) puolestaan kannattaa pakollista opintojaksoa ja loput (6 %) sisällyttäisivät opetuksen osaksi muuta opintojaksoa. Opiskelijoista ehdottomasti valtaosa (85 %) kannattaa työpajaa opetusmuodoksi. Vastaajista kolmannes (33 %) on sitä mieltä, että opintojakson laajuus tulisi olla alle viisi opintopistettä ja hieman alle puolet (47 %) taas sitä mieltä, että sopiva laajuus olisi viisi opintopistettä. Loput vastaajat kannattavat laajempaa kokonaisuutta (18 %) tai eivät osaa määritellä kantaansa (2 %).

Kyselyiden perusteella kulttuurituotannon opettajat, valmistuneet kulttuurituottajat ja vielä opiskelevat ovat varsin yksimielisiä ääni- ja valotekniikan opetuksen pakollisuudesta. Ehdottomasti eniten kannatusta sai vapaasti valittava opintojakso. Mitä luultavimmin alan monimuotoisuuden vuoksi kaikki eivät kuitenkaan koe tarvitsevansa teknistä osaamista työelämässä toimittaessa. Vapaavalintaisen opintojakson ajallista sijoittumista opintokokonaisuuteen ei tiedusteltu kyselyissä, mutta sen paikka voisi olla esimerkiksi opintojen keskivaiheilla. Tällä tavalla opintojakson sijoittumista tukisi myös Humanistisen ammattikorkeakoulun tämänhetkisen opetussuunnitelman rakenne. Tällä hetkellä opintojen puolivälissä oleva koulutus tähtää opiskelijan oppimiseen liittyvien valintojen tukemiseen, vahvistamiseen sekä urasuunnittelun ohjaukseen (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010, 15). Tässä vaiheessa opintoja ääni- ja valotekniikasta kiinnostuneet opiskelijat voisivatkin valita aiheeseen keskittyvän opintojakson mikäli he kokevat sen tarpeelliseksi oman ammatillisen suuntautumisensa kannalta.

Kyselyiden tulosten perusteella soveltuvimmaksi ääni- ja valotekniikan opetuksen muodoksi nähtiin työpajan muodossa toteutettava opetus. Työpaja sopiikin todennäköisesti esimerkiksi pelkästään luentoihin ja kirjallisuuden kautta tenttimiseen perustuva opetusta paremmin aiheen opiskeluun, sillä runsaasti teknistä laitteistoa sisältävä ala hahmottuu helpoiten itse tekemällä ja kokeilemalla. Aihepiiri saattaa olla monelle opiskelijalle lähtökohtaisesti vieras, joten esimerkiksi pienryhmissä tehtävien käytännön harjoitusten avulla perusteet ääni- ja valolaitteista tulevat tutuksi helposti

lähestyttävällä tavalla. Alan termistöön tutustumista varten luento olisi sen sijaan sopiva opetusmuoto.

Ääni- ja valotekniikan opetuksen optimaaliseksi määräksi katsottiin viisi opintopistettä tai sitä pienempi kokonaisuus. Kulttuurituotannon 240 opintopisteen opintokokonaisuuteen sisällytettävän laaja-alaisen koulutuksen huomioon ottaen viisi opintopistettä onkin varmasti sopiva määrä perusteet sisältävälle kurssille. Viisi opintopistettä, eli 135 tuntia kestävä opetus riittää todennäköisesti tutustuttamaan opiskelijat signaalitien perusteisiin, alan ammattisanastoon ja tavallisimpiin laitekokoonpanoihin. Opetuksen tarkoituksena ei ole kouluttaa opiskelijoista äänitekniikan ammattilaisia, vaan antaa eväät ymmärtää tapahtumatuotannossa usein kohdattavaa alan teknistä puolta. Niinpä perusteet sisältävän opetuksen ei tarvitse syväluodata aihetta, vaan se toimiikin tutustuttajana ja pintaraapaisuna. Yksi vaihtoehto olisi viiden opintopisteen perusopetuksen lisäksi järjestää laajempi opintojakso, jonka opiskelija voisi valita perusteet omaksuttuaan. Tällä opintojaksolla voisi perehtyä syvemmin tuotannon tekniseen puoleen ja laajentaa osaamista. Opintojakson voisi esimerkiksi jakaa erikseen ääni- ja valotekniikan aihealueiksi, joista opiskelijalla olisi mahdollisuus valita oman kiinnostuksensa mukaan toinen tai molemmat.

Kulttuurituotannon opettajille suunnatun kyselyn perusteella opettajilla on hyvin vähän kokemusta ääni- ja valotekniikan parissa työskentelemisestä. Ala on kuitenkin luonteeltaan sen kaltainen, että opettaminen ilman käytännön osaamista on hankalaa. Teknisen opintojakson opetus voitaisiinkin ulkoistaa ääni- ja valotekniikan ammattilaiselle, jolla on monipuolista teknistä osaamista eri taiteenlajien osalta. Opetuksessa voitaisiin hyödyntää myös useita ammattilaisia, jotta opiskelijat saisivat mahdollisimman monipuolista opetusta.

Ääni- ja valotekniikan opetuksen vaatimia laitteistoja ei välttämättä ole saatavilla Humakin kampuksilta. Näin ollen opetus voitaisiin järjestää vaikkapa yhteistyössä kaupungin nuorisotoimen kanssa. Esimerkiksi Turussa opetukselle sopiva paikka voisi olla kaupungin Vapaa-aikatoimialan alaisuudessa toimiva Nuorten taide- ja toimintatalo Vimma, jonka teatteritilasta ja musiikkiesityksille suunnatusta salista löytyvät opetukselle tarvittavat ääni- ja valolaitteistot (Vimma 2013). Toinen vaihtoehto teknisen opetuksen järjestämiselle Turussa olisi kulttuurin monitoimitalo Logomo, johon

osa Humakin opetustoiminnasta siirtyy syksystä 2013 alkaen. Erilaisten tapahtumati-
lojen lisäksi Logomossa on käytettävissä runsaasti monipuolista ääni- ja valotekni-
kan laitteistoa (Logomo 2013). Opetus voitaisiin järjestää myös yhteistyössä esitys-
tekniikkaa tarjoavien yritysten kanssa, sillä heillä on sekä tarvittavat laitteistot että
laaja asiantuntijuus aiheesta. Turun alueella toimivia mahdollisia yhteistyökumppa-
neita ovat esimerkiksi Eastway ja Turku Audio. Lisäksi opetuksen järjestäminen voi-
taisiin toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä myös muiden oppilaitosten
kanssa. Esimerkiksi sijaintinsa puolesta Teatterikorkeakoulun Valo- ja äänisuunnitte-
lun laitos soveltuisi hyvin Kauniaisten kampuksen yhteistyökumppaniksi.

8 LOPUKSI

Kyselytutkimusten perusteella ääni- ja valotekniikan osaaminen koetaan olevan merkittävä osa kulttuurituottajan monipuolista osaamiskenttää. Kaikista kyselyihin vastanneista valtaosa kokee teknisen osaamisen tarpeelliseksi tuottajan työssä. Ääni- ja valotekniikan opetuksen määrä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa ei kuitenkaan ole samassa suhteessa osaamisen tarpeellisuuden kanssa. Tutkimuksen mukaan ääni- ja valotekniikan opetusta on sisällytettyä kulttuurituotannon koulutusohjelmaan liian vähän ja sille nähdään olevan selkeä tilaus niin kulttuurituotannon opettajien, opiskelijoiden kuin valmistuneidenkin kulttuurituottajien mielestä. Kaikista valmistuneista ja opiskelijoista kaksi kolmasosaa kokee, ettei ole saanut lainkaan ääni- ja valotekniikan opetusta Humakissa ja niin ikään kaksi kolmasosaa on sitä mieltä, että opetusta tulisi lisätä.

Tutkimuksen perusteella ääni- ja valotekniikan opetus tulisi järjestää työpajan muodossa. Työpaja onkin käytännönläheiseltä luonteeltaan aiheeseen hyvin soveltuva, sillä runsaasti teknistä laitteistoa sisältävä ala ei välttämättä avaudu ilman konkreettista tutustumista. Valtaosa kyselyihin vastanneista kannatti vapaavalintaista opetusta. Vapaavalintaisuus tukee hyvin Humakin opiskelijalle tarjoamaa mahdollisuutta valita opintojaksoja oman kiinnostuksen mukaan ja sitä kautta erikoistua alalla. Tämä on kuitenkin lähtökohtaisesti ristiriidassa kulttuurituotannon koulutusohjelman tämänhetkisten kompetenssitavoitteiden kanssa. Yhtenä kompetenssitavoitteiden osa-alueena on tavoite kouluttaa tuottajia, jotka tuntevat esitys- ja tuotantotekniikan perusteet ja osaavat soveltaa niitä käytännön työssä. Mikäli ääni- ja valotekniikan opetus järjestettäisiin kokonaan vapaavalintaisena opintojaksonea, ei tämä kompetenssitavoite täytyisi. Yksi mahdollisuus olisikin lisätä teknistä opetusta esimerkiksi ”Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet” -opintojaksolle ja tarjota lisäksi vapaavalintainen opintojakso aiheesta syvemmin kiinnostuneille.

Tutkimuksen mukaan sopiva laajuus ääni- ja valotekniikan opintojaksolle nähdään olevan viisi opintopistettä tai pienempi kokonaisuus. Ääni- ja valotekniikan opetuksen tarkoituksena ei ole tehdä tuottajasta tekniikan ammattilaista, vaan antaa eväät ymmärtää alan teknistä puolta ja termistöä. Tämän tavoitteen täyttämiseksi viisi opinto-

pistettä voi hyvinkin olla riittävä määrä. Alasta kiinnostuneille ja aiheeseen erikoistuville määrä ei kuitenkaan ole tarpeeksi. Sen vuoksi laajempi vapaavalintainen opintojakso olisikin lisäksi syytä olla opetustarjonnassa.

Ääni- ja valotekniikan perusteita käsittelevällä opintojaksolla opiskelijat voitaisiin tutustuttaa esimerkiksi alan sanastoon ja laitekoonpanojen perusteisiin. Tällä tavalla opiskelijat saisivat eväät ymmärtää teknisiä laitteita siten, että tekniikan kilpailutus ja tilaaminen tapahtumiin sujuisivat helpommin. Periaatteessa tuottajan ei tarvitse työsäänsä osata rakentaa äänentoistojärjestelmää tai suunnitella näyttävää valoesitystä, mutta alan termien tunteminen auttaa ymmärtämään esiintyjien teknisiä tarpeita ja helpottaa viestintää tekniikan toimittajan suuntaan. Esimerkiksi musiikkitapahtumien esiintyjien esitysten toteutuksen kannalta olennaisia vaatimuksia sisältäviä teknisiä listauksia on huomattavasti helpompi ymmärtää, mikäli on käsitys alan sanastosta. Lisäksi produktioissa, joissa ei ole mahdollisuutta palkata ulkopuolisia ääni- ja valotekniikan ammattilaisia, saattaa pienimuotoisesta käytännön teknisestä osaamisesta olla hyötyä.

Ääni- ja valotekniikan opetus voisi sisältää tutustumisen yksinkertaisten ääni- ja valolaitteiden kokoamiseen työpajan muodossa. Äänentoistojärjestelmän rakentamisesta tuottajalle riittää käytännössä pienen – mikrofoniin, miksauspöydän, vahvistimen ja kaiuttimet sisältävän – äänentoistojärjestelmän kokoamisen osaaminen. Tämä antaa tuottajalle tarvittavan ymmärryksen äänijärjestelmän signaalitiestä. Lisäksi jo tämänkaltaisten järjestelmien tunteminen auttaa merkittävästi tilanteissa, joissa on tarkoitus toistaa pelkästään puheääntä tai pienimuotoisia musiikkiesityksiä hyvin pienessä tilassa, eikä tapahtumaan ole mahdollisuutta hankkia ulkopuolista ääniteknikkoa. Sama pätee myös valolaitteiden kokoamiseen; signaalitien hahmottaminen yksinkertaisten laitekoonpanojen kautta auttaa tuottajaa tilanteissa, joissa esiintyjä tarvitsee valaistuksen, mutta ei ole resursseja hankkia teknistä henkilökuntaa.

Teknisen opetuksen opintojaksolla olisi syytä perehtyä myös sähkötekniikkaan. Tekniset laitteet vaativat toimiakseen sähköä ja osaamattomissa käsissä sähköturvallisuuden laiminlyönti voi aiheuttaa laitteiden rikkoutumisen sekä pahimmassa tapauksessa hengenvaaran. Lisäksi esimerkiksi valolaitteet tarvitsevat hyvin usein suuren tehonsa vuoksi kolmivaihevirtaa, jota ei välttämättä ole helposti saatavilla jokaisessa

esiintymispaikassa. Sähkötekniikan ymmärtäminen esitysteknisestä näkökulmasta auttaa tuottajaa hahmottamaan esiintymispaikan resurssit sekä helpottaa viestinnässä esiintyjien ja tekniikan toimittajan välillä.

Ääni- ja valotekniikan syventävällä opintojaksolla opiskelijat voitaisiin perehdyttää hiukan monimutkaisempien laitekokoonpanojen hallintaan sekä luentojen kautta syvemmin äänen ja valon ominaisuuksiin. Opintojaksolla voitaisiin lisäksi käydä läpi eri taiteenlajeille tyypillisiä ratkaisuja ja teknisiä toteutuksia. Käytännön osaamisen kartuttamiseksi opiskelijat voisivat esimerkiksi suorittaa projektina ammattilaisten ohjauksessa musiikkiesityksen ääni- ja valojärjestelmän rakentamisen ja esityksen toteuttamisen. Tämä tarjoaisi tilaisuuden oppia alan teknistä puolta sekä turvallisesti että konkreettisesti. Syventävän opintojakson voisi myös jakaa kahteen osaan siten, että toinen keskittyisi ääni- ja toinen valotekniikkaan. Tällä tavalla opiskelijat voisivat valita itseään kiinnostavan ja hyödylliseksi kokemansa vaihtoehdon tai suorittaa molemmat kokonaisuudet.

Kaiken kaikkiaan voidaankin todeta, että ääni- ja valotekniikan osaaminen koetaan tärkeäksi kulttuurituottajan työssä ja tämänhetkinen teknisen opetuksen määrä nähdään liian vähäisenä. Mikäli Humanistinen ammattikorkeakoulu haluaa kehittää opetustarjontaansa vastaamaan työelämän vaatimuksia ja alalla toimivien sekä sinne tähtäävien toiveita, on nykyistä laajempi ääni- ja valotekniikan opetus mahdollista sisällyttää osaksi kulttuurituotannon koulutusohjelmaa. Tarpeelliseksi todettu opetus voidaan tulevaisuudessa toteuttaa siten, että se tarjoaa kaikille opiskelijoille tutustumismahdollisuuden alaan sekä sen lisäksi syvemmän perehtymisen aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille.

LÄHTEET

- Blomberg, Esa & Lepoluoto Ari 1991. Audiokirja: Audiotekniikkaa ammattilaisille ja kehittyneille harrastajille. Espoo: Tapiolan Viestintäsuunnittelu Oy.
- Get In Media 2013a. Front of House (FOH) engineer. Viitattu 17.4.2013.
<http://getinmedia.com/careers/front-house-foh-engineer>
- Get In Media 2013b. Monitor engineer. Viitattu 17.4.2013.
<http://getinmedia.com/careers/monitor-engineer>
- Halonen, Katri 2011. Kulttuurituottajat talouden ja taiteen risteyskohdassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 29.1.2013. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4320-2>
- Halonen, Katri 2012. Tuottaja2020 toimenpide-ehdotukset. Teoksessa Katri Halonen (toim.) Kulttuurituottajakoulutuksen suuntaviivoja. Tuottaja2020 -hankkeen loppuraportti. Tuottaja2020 – Osaraportti 12. 50–56. Viitattu 14.4.2013.
http://tuottaja2020.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/katalysoi/12_suuntaviivoja_VALMIS.pdf
- Halonen, Katri & Teye, Outi 2011. Kulttuuri kannattelee. Takulaisten näkemyksiä kulttuurituotannon tulevaisuudesta. Tuottaja2020 – Osaraportti 3.
http://tuottaja2020.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/katalysoi/3_Kulttuuri_kannattelee_HalonenTeye_WEB.pdf
- Halonen, Liisa & Lehtovaara, Jorma 1992. Valaistustekniikka. Espoo: Otatieto Oy.
- Hautio, Minna 2013. HumakPro-yksityisviesti. Viitattu 2.4.2013.
- Hiltunen, Leena 2009. Validiteetti ja reabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 13.4.2013.
http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reabiliteetti.pdf
- Humalisto, Tomi 2012. Toisin tehtyä, toisin nähtyä – esittävien taiteiden valosuunnittelusta muutosten äärellä. Teatterikorkeakoulu. Acta Scenica 27.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2001. Opinto-opas 2001–2002. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.4.2013.
<http://www.humak.fi/sites/default/files/humak-opinto-opas-2001-2002.pdf>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2008. Opinto-opas 2008–2009. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.4.2013.
<http://www.humak.fi/sites/default/files/humak-opinto-opas-2008-2009.pdf>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2010. Pedagoginen käsikirja ja strategia vuosille 2010–2012. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 16.2.2013.
www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/pedastrategia2.pdf

- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011. Opinto-opas 2011–2012. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.1.2013.
<http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-opinto-opas-2011-2012.pdf>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012a. Opinto-opas 2012–2013. Jaksot 1–6. Viitattu 23.4.2013.
<http://opinto-opas.humak.fi/opetustarjonta-2012%E2%80%932013/nuorten-koulutus/kulttuurituotannon-ko>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012b. Opinto-opas 2012–2013. Eriytyvät suuntautumisopinnot. Viitattu 23.4.2012.
<http://opinto-opas.humak.fi/opetustarjonta-2012%E2%80%932013/nuorten-koulutus/kulttuurituotannon-ko#eriytyvat-suuntautumis-opinnot>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013a. Aloituspaikat 2013. Viitattu 16.2.2013.
<http://www.humak.fi/opiskelu/hakeminen/aloituspakat-2013>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013b. Alumnitoiminta. Viitattu 5.2.2013.
<http://www.humak.fi/humak/alumnitoiminta>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013c. Opintojaksot: Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet (2/2). Ei julkaistu.
- Jyväskylän yliopisto 2013a. Jyväskylän yliopiston Koppa. Tutkimusstrategiat: Laadullinen tutkimus. Viitattu 13.4.2013.
<http://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Jyväskylän yliopisto 2013b. Jyväskylän yliopiston Koppa. Tutkimusstrategiat: Määrällinen tutkimus. Viitattu 13.4.2013.
<http://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Kauhanen, Juhani & Juurakko, Arto & Kauhanen, Ville 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Koulutusnetti 2013. AMK-tutkinnot aloittain. Viitattu 17.2.2013.
<http://www.koulutusnetti.fi/index.php?file=279reeProgram=&schoolNameText=&eduName=&limit=150&command=K%E4ynnist%E4+haku#list>
- Kuusisto, Pekka 2004. Yleisäänentoistojärjestelmät. Teoksessa Markku Laaksonen (toim.) Äänentoistojärjestelmät. Sähköinfo Oy: ST-käsikirja 19. 25–39.
- Laaksonen, Jukka 2006. Äänityön kivijalka: Ammattiaudiotekniikka, sen teoria, perinteet ja nykytila. Helsinki: Idemco Oy / Riffi-julkaisut.
- Larmola, Kivi 2004. Rokkibändin ABC: Käytännön opas keikkailevalle muusikolle. Helsinki: Idemco Oy / Riffi-julkaisut.
- Lindholm, Stig 1978. Valo-oppi: Ohjekirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Logomo 2013. Järjestäjälle: Tekniikka. Viitattu 17.4.2013.
<http://www.logomo.fi/fi/jarjestajalle/tekniikka/>

Majabacka, Benny 2013. HumakPro-yksityisviesti. Viitattu 30.4.2013.

Matthews, Doug 2008. Special Event Production: The Resources. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Meamber, Laurie A. & Venkatesh, Alladi 2006. Arts and aesthetics: Marketing and cultural production. Sage Journals Online. Viitattu 13.4.2013.
<http://mtq.sagepub.com/cgi/reprint/6/1/11>

Nikoskinen, Elina 2010. Kulttuurituottajana työelämään. HUMAKista valmistuneiden kulttuurituottajien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 15. Viitattu 29.1.2013. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-098-6>

Opetusministeriö 2002: Taide on mahdollisuuksia: Ehdotus valtioneuvoston taide- ja taiteilijapoliittiseksi ohjelmaksi. Helsinki: Opetusministeriö. Viitattu 13.2.2013.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2002/liitteet/opm_41_TAO.pdf

Rajalin, Minna 2013. HumakPro-yksityisviesti. Viitattu 19.2.2013.

Suojanen, Otto 2011. Valontekijä: Freelancerina muuttuvissa olosuhteissa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 26.3.2013. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105025640>

Suomen esitysteknikot ry 2013. Esitystekniikan sähköturvallisuus: 5.1 Mitä on esitystekniikka. Viitattu 16.2.2013.
http://www.esitysteknikot.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=23

Taide- ja toimintatalo Vimma 2013. Talon esittely. Viitattu 12.3.2013.
<http://www.vimma.info/index.php?10>

Virtuaaliammattikorkeakoulu 2013. Esiymmärrys teoreettisena lähtökohtana. Viitattu 28.4.2013.
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289369433/1194290319182.html>

LIITTEET

Liite 1: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opettajille

Kysely ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta kulttuurituottajan työssä

Tämä kysely on tarkoitettu sinulle, joka toimit opettajana kulttuurituotannon koulutusohjelmassa Humanistisessa ammattikorkeakoulussa.

Kysely on osa kulttuurituotannon opinnäytetyötäni, joka käsittelee ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuutta osana kulttuurituottajan työnkuvaa. Opinnäytetyön tilaaja on HUMAK ja työn tuloksia käytetään apuna kehitettäessä tulevaa kulttuurituotannon koulutusohjelman opetussuunnitelmaa.

Voit vastata kyselyyn anonymisti. Mihinkään kysymykseen ei ole pakko vastata. Kyselyn vastauksia käytetään ainoastaan opinnäytetyöni aineistona sekä apuna Humanistisen ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman kehittämisessä. Kysely on avoinna 15.11.-31.12.2012.

Kiitos vastauksestasi!

Sami Skantsi
sami.skantsi@humak.edu

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- En halua kertoa

2. Ikä

- 23-26
- 27-30
- 31-34
- 35-38
- 39-42
- 43-46
- 47-50
- 51 tai enemmän
- En halua kertoa

3. Millä kampuksella työskentelet?

- Jyväskylä
- Kauniainen
- Turku
- En halua kertoa

4. Mitä oppiainetta / oppiaineita opetat? Mikäli et halua vastata, voit jättää tämän kohdan tyhjäksi.

5. Kuinka tarpeelliseksi koet ääni- ja valotekniikan osaamisen kulttuurituottajan työssä?

- Erittäin tarpeelliseksi
- Melko tarpeelliseksi
- Melko tarpeettomaksi
- Täysin tarpeettomaksi
- En osaa sanoa

6. Onko sinulla työkokemusta joistakin seuraavista tehtävistä kulttuurituotannon alalta? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuotannollisissa tehtävissä tapahtumissa
- Hankekoordinaattorina
- Markkinoinnin ja viestinnän parissa
- Rahoitusasioiden parissa
- Muu, mikä?
- Ei ole kulttuurituotannon alan työkokemusta
- En osaa sanoa

7. Minkä verran sinulla on kokemusta työskentelystä ääni- ja valotekniikan parissa?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- Ei lainkaan
- En osaa sanoa

8. Järjestetäänkö kampuksella, jolla työskentelet, ääni- ja valotekniikan opetusta?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- Ei lainkaan
- En osaa sanoa

9. Mikäli kampuksella, jolla opetat, järjestetään ääni- ja valotekniikan opetusta, niin minkä kurssin osana ko. opetusta järjestetään ja millä laajuudella?

	5
	6

10. Järjestetäänkö mielestäsi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa riittävästi ääni- ja valotekniikan opetusta?

- Kyllä
- Ehkä
- Ei
- En osaa sanoa

11. Olisiko mielestäsi ääni- ja valotekniikan opetusta syytä lisätä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

- Kyllä
- Ehkä
- Ei
- En osaa sanoa

12. Mikäli ääni- ja valotekniikan opetusta pitäisi mielestäsi järjestää Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, millä tavoin opetus tulisi mielestäsi toteuttaa?

- Pakollisena kurssina
- Vapaavalintaisena kurssina
- Muulla tavoin, miten?
- En osaa sanoa

13. Minkälainen opetusmuoto on mielestäsi sopivin ääni- ja valotekniikan opetukselle?

- Luennot

- Työpajat
- Projektit
- Verkkokurssi
- Tenttiminen kirjallisuuden kautta
- Osana työharjoittelua
- Jokin muu tapa, mikä?
- En osaa sanoa

14. Mikä olisi mielestäsi sopiva laajuus ääni- ja valotekniikan kurssille?

- Alle 5 op
- 5 op
- Yli 5 op
- Jokin muu,
mikä?
- Mielestäni kurssia ei tarvita lainkaan
- En osaa sanoa

15. Tässä kohdassa voit täydentää vastauksiasi ja antaa palautetta kyselystä.

	5
	6

Liite 2: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelmasta valmistuneille kulttuurituottajille

Kysely ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta kulttuurituottajan työssä

Tämä kysely on tarkoitettu sinulle, joka olet valmistunut kulttuurituottajaksi Humanistisesta ammattikorkeakoulusta.

Kysely on osa kulttuurituotannon opinnäytetyötäni, joka käsittelee ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuutta osana kulttuurituottajan työnkuvaa. Opinnäytetyön tilaaja on HUMAK ja työn tuloksia käytetään apuna kehitettäessä tulevaa kulttuurituotannon koulutusohjelman opetussuunnitelmaa.

Voit vastata kyselyyn anonyymisti. Mihinkään kysymykseen ei ole pakko vastata. Kyselyn vastauksia käytetään ainoastaan opinnäytetyöni aineistona sekä apuna Humanistisen ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman kehittämisessä. Kysely on avoinna 15.11.-31.12.2012.

Kiitos vastauksestasi!

Sami Skantsi
sami.skantsi@humak.edu

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- En halua kertoa

2. Ikä

- 23-26
- 27-30
- 31-34
- 35 tai enemmän
- En halua kertoa

3. Miltä kampukselta olet valmistunut?

- Jyväskylä
- Kauniainen
- Lappeenranta

- Turku
- En halua kertoa

4. Valmistumisvuosi

- 2008 tai aikaisemmin
- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- En halua kertoa

5. Oletko työskennellyt valmistumisen jälkeen kulttuurituotannon alalla?

- Kyllä, paljon
- Kyllä, jonkin verran
- Ei, en lainkaan
- En halua kertoa

6. Onko sinulla työkokemusta joistakin seuraavista tehtävistä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuotannolliset tehtävät tapahtumissa
- Hankekoordinaointi
- Markkinointi ja viestintä
- Rahoitusasiat
- Jokin muu, mikä?
- Ei ole työkokemusta
- En halua kertoa

7. Mikäli olet työskennellyt kulttuurituotannon alalla, oletko tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- En lainkaan
- En osaa sanoa

8. Kuinka tarpeelliseksi koet ääni- ja valotekniikan osaamisen kulttuurituottajan työssä?

Erittäin tarpeelliseksi

Melko tarpeelliseksi

Melko tarpeettomaksi

Täysin tarpeettomaksi

En osaa sanoa

9. Oletko saanut ääni- ja valotekniikan opetusta Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

Erittäin paljon

Melko paljon

Melko vähän

Erittäin vähän

En lainkaan

En osaa sanoa

10. Onko sinulla kulttuurituottajaopintojen ulkopuolella hankittua osaamista ääni- ja valotekniikasta?

Erittäin paljon

Melko paljon

Melko vähän

Erittäin vähän

Ei lainkaan

En osaa sanoa

11. Järjestetäänkö mielestäsi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa riittävästi ääni- ja valotekniikan opetusta?

Kyllä

Ehkä

Ei

En osaa sanoa

12. Olisiko mielestäsi ääni- ja valotekniikan opetusta syytä lisätä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

Kyllä

Ehkä

Ei

En osaa sanoa

13. Mikäli ääni- ja valotekniikan opetusta pitäisi mielestäsi järjestää Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, millä tavoin opetus tulisi mielestäsi toteuttaa?

Pakollisena kurssina

Vapaavalintaisena kurssina

Muulla tavoin, miten?

En osaa sanoa

14. Minkälainen opetusmuoto on mielestäsi sopivin ääni- ja valotekniikan opetukselle?

Luennot

Työpajat

Projektit

Verkkokurssi

Tenttiminen kirjallisuuden kautta

Osana työharjoittelua

Jokin muu tapa, mikä?

En osaa sanoa

15. Mikä olisi mielestäsi sopiva laajuus ääni- ja valotekniikan kursseille?

Alle 5 op

5 op

Yli 5 op

Jokin muu,
mikä?

Mielestäni kurssia ei tarvita lainkaan

En osaa sanoa

16. Tässä kohdassa voit täydentää vastauksiasi ja antaa palautetta kyselystä.

	5
	6

Liite 3: Kysely Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opiskelijoille

Kysely ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuudesta kulttuurituottajan työssä

Tämä kysely on tarkoitettu sinulle, joka opiskelet kulttuurituotantoa Humanistisessa ammattikorkeakoulussa.

Kysely on osa kulttuurituotannon opinnäytetyötäni, joka käsittelee ääni- ja valotekniikan osaamisen tarpeellisuutta osana kulttuurituottajan työnkuvaa. Opinnäytetyön tilaaja on HUMAK ja työn tuloksia käytetään apuna kehitettäessä tulevaa kulttuurituotannon koulutusohjelman opetussuunnitelmaa.

Voit vastata kyselyyn anonyymisti. Mihinkään kysymykseen ei ole pakko vastata. Kyselyn vastauksia käytetään ainoastaan opinnäytetyöni aineistona sekä apuna Humanistisen ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman kehittämisessä. Kysely on avoinna 15.11.-31.12.2012.

Kiitos vastauksestasi!

Sami Skantsi
sami.skantsi@humak.edu

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- En halua kertoa

2. Ikä

- 19-22
- 23-26
- 27-30
- 31-34
- 35 tai enemmän
- En halua kertoa

3. Millä kampuksella opiskelet?

- Jyväskylä
- Kauniainen

- Turku
- Olen siirto-opiskelija Lappeenrannan kampukselta
- En halua kertoa

4. Monesko opiskeluvuosi sinulla on käynnissä?

- Ensimmäinen vuosi
- Toinen vuosi
- Kolmas vuosi
- Neljäs vuosi
- Viides tai enemmän
- En halua kertoa

5. Minkälaisissa työtehtävissä haluaisit työskennellä valmistuttuasi kulttuurituottajaksi? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuottajana tapahtumatuotannon alalla
- Hankekoordinaattorina
- Markkinoinnin ja viestinnän parissa
- Rahoitusasioiden parissa
- Muissa tehtävissä, missä?
- En halua kertoa

6. Onko sinulla työkokemusta joistakin seuraavista tehtävistä kulttuurituotannon alalta? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuotannolliset tehtävät tapahtumissa
- Hankekoordinointi
- Markkinointi ja viestintä
- Rahoitus
- Jokin muu, mikä?
- Ei ole aiempaa kokemusta
- En halua kertoa

7. Kuinka tarpeelliseksi koet ääni- ja valotekniikan osaamisen kulttuurituottajan työssä?

- Erittäin tarpeelliseksi
- Melko tarpeelliseksi
- Melko tarpeettomaksi
- Täysin tarpeettomaksi
- En osaa sanoa

8. Mikäli olet työskennellyt aiemmin kulttuurituotannon alalla, oletko tarvinnut ääni- ja valotekniikan osaamista?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- En lainkaan
- En ole aiemmin työskennellyt kulttuurituotannon alalla
- En osaa sanoa

9. Mikäli olet suorittanut työharjoittelujaksoja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, oletko tarvinnut ääni ja valotekniikan osaamista?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- En lainkaan
- En ole suorittanut työharjoittelujaksoja
- En osaa sanoa

10. Oletko saanut ääni- ja valotekniikan opetusta Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- En lainkaan
- En osaa sanoa

11. Onko sinulla kulttuurituottajaopintojen ulkopuolella hankittua osaamista ääni- ja valotekniikasta?

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- Erittäin vähän
- Ei lainkaan
- En osaa sanoa

12. Järjestetäänkö mielestäsi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa riittävästi ääni- ja valotekniikan opetusta?

- Kyllä
- Ehkä
- Ei
- En osaa sanoa

13. Olisiko mielestäsi ääni- ja valotekniikan opetusta syytä lisätä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?

- Kyllä
- Ehkä
- Ei
- En osaa sanoa

14. Mikäli ääni- ja valotekniikan opetusta pitäisi mielestäsi järjestää Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, millä tavoin opetus tulisi mielestäsi toteuttaa?

- Pakollisena kurssina
- Vapaavalintaisena kurssina
- Muulla tavoin, miten?
- En osaa sanoa

15. Minkälainen opetusmuoto on mielestäsi sopivin ääni- ja valotekniikan opetukselle?

- Luennot
- Työpajat
- Projektit
- Verkkokurssi
- Tenttiminen kirjallisuuden kautta
- Osana työharjoittelua
- Jokin muu, mikä?
- En osaa sanoa

16. Mikä olisi mielestäsi sopiva laajuus ääni- ja valotekniikan kurssille?

- Alle 5 op
- 5 op
- Yli 5 op
- Jokin muu, mikä?
- Mielestäni kurssia ei tarvita lainkaan
- En osaa sanoa

17. Tässä kohdassa voit täydentää vastauksiasi ja antaa palautetta kyselystä.